

KRISLAI

Mūsų Darbo diena.
De Gaulle apsvaigęs.
Daugiau dėmesio.
Stevensonso karjera.
Šmeižiko liežuvis.
Pabaia ne vietoje.

—Rašo A. Bimba—

Šiais neramiais laikais visų dėmesys nukreiptas į Berlyną, Tunisiją, į Alžyrą, į Braziliją. Visus purto apsiniaukusi tarptautinė padangė.

Todėl negalės didelio džiaugsmo ženkle praėti šiomet ir "Darbo diena." Kiekvienoje protaujančioje galvoje veržė veržiasi klausimas, ką turime daryti, kad neįvyktų karas, kad visame pasaulyje viešpatuotų taika?

Visose Darbo dienos praga Amerikos darbininkų demonstracijose turėtų garsiai skambėti šūkis: Mes nenorime karo! Šalin visus karo kurstytojus!

Dar vis tebeina kalbos, kad Francūzijos prezidentas De Gaulle nenori pasitarimų ir derybų dėl Vakarų Berlyno. Bet jis bus priverstas savo nuomonę pakeisti. Visas pasaulis beveik vienu balsu sako: Sėskite prie vieno stalo ir kalbėkitės dėl Vak. Berlyno ateities.

Ypač keista, kad francūzai įsijaučia deryboms, ieškojimi taikaus kelio išsprendimui Vak. Berlyno klausimo. Juk jie ir taip pilnas rankas turi bėdų su Alžyru ir Tunisia.

Belgrado neutrališkųjų kraštų konferencija susilaukia daug dėmesio. Socialistiniai kraštai bus joje gausiai atstovaujami gerais korespondentais. Net ir Kinija, kuri griežčiausiai smerkia Tito revizionizmą, turės savo korespondentus. Taip pat Vakarų kraštai stebės konferencijos eigą.

Svarbu, kad konferencija įvyksta Jungtinių Tautų Asamblėjos sesijos išvakarėse. Neutrališkų arba "neprisirišusių" valstybių balsas būsimose sesijose bus labai svarbus balsas. Tai puikiai supranta ir Rytai ir Vakarai.

Gal joks kitas Amerikos diplomatas šiomis dienomis nesuilaikė tokių skaudžių savo karjerai smūgių, kokius apturėjo Amerikos delegacijos Jungtinėse Tautosose galva Adlai Stevensonas. Net gaila vyro.

Po to, kai jis negražiai užginėjo kubiečių kaltinimą, jog mūsų vyriausybė ruošia ir organizuoja ginkluotą Kubon įsiveržimą, jo žodžiais ir pažadais niekas nebetiki.

Tai buvo aišku, klausantis nepaprastoje sesijoje Tunisijos skundo prieš francūzus. Kai jis bažijosi, kad Amerikos bombos nekrantinčios nei ant Angolos, nei ant Kubos, niekas jam nebetiki.

Visi iš Lietuvos sugrįžę turistai vienu balsu pastebi, kad Lietuvos miestuose, ypač Vilniuje ir Kaune, žmonės gerai, gražiai apsiręję. Sako: labai panašu į vaizdą mūsų didmiesčiuose.

Na, o "Sandaros" redaktorius Vaidyla, vienas iš tų pradiradusių "veiksmų", gieda: "Vilniuje, Kaune ir kituose miestuose žmonės yra menkai apsiręję, daugumoje apse."

Gal ponas Vaidyla buvo per daug "paėmęs," kai tokį melą prieš mūsų mieląją Lie-

Tarybų Sąjunga ruošiasi gynybai

Maskva. — Tarybų Sąjungos Komunistų partija ir vyriausybė išleido pareiškimą, kuriame sako, kad TSRS daro viską taikiam sugyvenimui su kitomis šalimis, taikos keliu išsprendimui Berlyno klausimo, padarymui taikos su Vokietijomis. Bet Vakarų kapitalistinės valstybės, susijungusios į NATO, plečia karinį įkarštį, ginkluojasi ir grąsina užpulti Tarybų Sąjungą ir kitas socialistines šalis.

Todėl Tarybų Sąjunga

sulaiko visų paleidimą iš gynybos jėgų, kurių tarnyba baigiasi 1961 metais, ruošia jėgas, kad "karo gemblerių atšaldžius ūpą, o jeigu jie pasikėsintų užpulti TSRS, arba bent kurią kitą socialistinę valstybę, tai sutriuškinti agresorius".

TSRS pareiškimas sako, kad šios priemonės yra reikalingos tik tol, kol bus pasirašyta taikos sutartis su Vokietijomis ir Vakarų agresoriai apsiramins.

T. Sąjunga skandins šnipų submarinus

Maskva. — Tarybų Sąjungos žinių agentūra TASS paskelbė, kad sąryšyje su Berlyno krize, NATO daro karinius pratimus ir militarus pasiruošimus.

TASS sako, kad vėlesniu metu "užsienio šnipiški submarinai buvo tarybiniuose vandenyse — šnipinėjo TSRS pakraščius ir gynybos pasiruošimą".

Vyriausybė įsakė savo gynybos jėgoms skandinti

užsienio šnipiškus submarinus, kad tik jie rasis TSRS teritoriniuose vandenyse. TSRS savo teritoriniais vandenimis laiko per 12 mylių nuo sausumos ir visus vandenius, kurie yra įsidavę į TSRS teritoriją.

TSRS pareiškė, kad užsienio submarinai gali į jos teritorinius vandenius įplaukti tiksliai gavę leidimą, o raskamiesi jos vandenyse, tai visą laiką turi būti virš vandens.

Nauji įvykiai dėl Berlyno ir taikos su Vokietijomis

New Yorkas. — Lankėsi JAV valstybės sekretorius Ruskas ir tarėsi su Adlai Stevensonu ir Jungtinių Tautų sekretoriumi Hammarškjöldu. Ruskas sakė, kad pasitarimas Berlyno reikalais įvyks, nes jo nori Rytai ir Vakarai.

Iš pasikalbėjimų paaiškėjo, kad Vakarų ambasadoriai tarsis su TSRS ambasadoriais, kad paruošus sutikimą užsienio ministrų New Yorke, laike Jungtinių Tautų Asamblėjos posėdžių, kurie prasidės rugsėjo 19 dieną.

Berlynas. — Vokiečių Demokratinės Respublikos gynybos jėgos sutvirtėjo, nes įstojo 45,000 savanorių ir armijos gretas. Liaudies vyriausybės vadai sakė, kad imsis griežtesnių priemonių, jeigu iš vakarinio Berlyno provokacijos nebus sulaukytos. Jie sakė, kad anglai, francūzai ir amerikie-

tuvėlė savo gaziotoje kepė? Reikia atsiminti, kad Vaidyla "patraukti" turi iš ko, nes jis juk yra raketieriškos Amerikos Lietuvių Tarybos ilgameitis išdininkas.

Visi matote televizijoje rodant milžinišką Amerikos tanką prie pat Rytinio Berlyno vartų. Tai pabaia. Kam jis reikalingas?

Šitokio ginklo jėgos demonstravimas netarnauja taikos reikalui.

čiai leidžia hitlerininkus priėti prie perskyrimo linijos, koliotis ir akmenimis mėtyti į rytinį Berlyną.

Rytiniame Berlyne lankėsi amerikiečiai korespondentai, jų tarpe ir David Binderis. Pastarasis rašo, kad rytinio Berlyno gyventojai ramūs ir viskas ten normališka, netaip, kaip yra vakariniame, kur vedama propaganda ir kurstymas prie provokacijų.

Rytinio Berlyno vyriausybė atėmė pasportus visų svetimsalių ir laikinai uždraudė jiems išvykti.

Berlynas. — Vokiečių Demokratinės Respublikos kreipėsi į Tarybų Sąjungą ir kitas šalis, kurios kariavo prieš hitlerišką Vokietiją, kad ji pageidauja greičiau pasirašyti taikos sutartį.

Diplomatai numato, kad socialistinės šalys pasirašys taikos sutartį pirm spalio mėnesio.

Vakariniame Berlyne anglų ir amerikiečių karo jėgos vis maneivuoja, gi hitleriški elementai mēto akmenimis per sieną į rytinį Berlyną.

Washingtonas. — Anglijos, Francūzijos, Vakarų Vokietijos ir Jungtinių Valstijų užsienio ministrai susirinks Washingtone rugsėjo 18 dieną ir tarsis Berlyno reikalais.

Ivykiai Brazilijoje ir kitų šalių atsiliepipimai

Rio de Janeiro. — R Maz-zilli su armijos, laivyno ir orlaivyno komandieriais įvedė militaristų diktatūrą. Jie įvedė griežtą cenzūrą, kontroliuoja telegrafo ir telefono susisiekimą su kitomis šalimis. Areštavo maršalą H. T. Lottą, kuris reikalavo, kad prezidento pareigos būtų perduotos viceprezidentui Joao Goulartui. Jie bandė priversti parlamentą priimti naują įstatymą, kad neprileisti prie prezidento pareigų viceprezidento, bet parlamentas jų pasiūlymą nepriėmė.

Kas darosi šalyje, tai sunku pasakyti. Militaristai žinias slepia ir slopina liaudies pasipriešinimą. Jie skleidžia paskalus, būk buvęs prezidentas Quadrosas išvyko į Europą.

Paryžius. — Brazilijos viceprezidentas Joao Goulartas nuo savo pareigų neatsisako. Jis turi viltį, kad Brazilijos liaudies nugalės militaristų ir reakcinių suokolbių ir jis galės perimti prezidento pareigas.

Havana. — Kubos vyriausybė sako, kad Brazilijos prezidentą nuvertė Jungtinių Valstijų imperialistai. Bet tas nesutvirtins Amerikos kapitalistų viešpatavimą Lotynų Amerikoje, nes visiems bus aišku kas paneigia liaudies valią.

Maskva. — TSRS laikraščiai rašo, kad tai Wall stryto intrigų rezultatai Brazilijoje. JAV kapitalistai neapkentė Quadrosos vyriausybės už tai, kad Brazilija nesidėjo su Vakarų karo suokalbiniškais, bet laikėsi nesikišimo politikos.

EXTRA

Maskva. — Tarybų Sąjungos vyriausybė paskelbė, kad kadangi Vakarai ruošia karą plėsdami nesutikimus Berlyno ir Vokietijos reikalais ruošiasi užpulti Tarybų Sąjungą nepasirengusią, ir po Francūzijos vardu daro atominių ginklų bandymus, o beveik trijų metų pasitarimai kontroliavimui atominių bandymų nedavė rezultatų, tai TSRS atsisako nuo savanorio 1958 metais priimto susilaikymo nuo darymo atominių ginklų bandymų.

TSRS pareiškia, kad ji gali pasigaminti net iki 100 milijonų tonų dinamito jėgos atomines bombas ir turi priemones jas pasiųsti į bile vietą pasaulyje. TSRS sako, kad jeigu karo agresoriai puls Tarybų Sąjungą, arba bile socialistinę šalį, tai prieš juos bus pavartota sunaikinanti jėga.

Tarybų Sąjunga pakartoja, kad ji buvo ir yra už pilną nusiginklavimą, tai yra, ne tik uždraudimą, bet

New Yorkas. — "The New York Times" rašė, kad pasitraukimas Quadros gali iššaukti pilietinį karą Brazilijoje. Laikraštis, nors nesutinka su Quadrosos užsienio politika, bet atžymėjo, kad Quadrosos vyriausybė daug pagerino Brazilijos reikalus. "Times" pasisakė prieš militaristų suokalbį, kurie ryžtasi neprileisti viceprezidento Goularto prie prezidento pareigų, nes tai yra paneigimas demokratijos principų.

"The Long Island Press" pateikė ilgą straipsnį, kuriame teigiamai įvertino Quadrosos vyriausybės žygius. Laikraštis rašė, kad jo valdžia per septynis mėnesius sugebėjo pataisyti Brazilijos finansus, pagerino valstiečių gyvenimą, vedė kovą prieš sukčius ir žuiklus valdininkus.

Porto Alegre. — Generolas Jose Machado Lopes, komandierius Trečio sios brazilų armijos, pasisakė už viceprezidentą Joao Goulartą. Jis kalbėjo per penkias radijo stotis ir sakė, kad "mušimės už konstitucines teises, jeigu reikės". Sakoma, kad aštuoni gubernatoriai pietų Brazilijoje, tirščiausiai apgyventų sričių, pasisakė už viceprezidentą. Už jį stoja ir Penktasis orlaivynas. Porto Alegre arkivyskupas, "dėl išvengimo kraujo praliejimo", taipgi stoja už viceprezidentą.

Už perdavimą prezidento pareigų Goulartui pasisakė ir J. Kubitschekas, buvęs Brazilijos prezidentas.

ir už sunaikinimą visokių ginklų, jų tarpe pirmojo vietoje atominių, jeigu tik su tuo sutiktų Vakarai.

Washingtonas. — Prezidentas Kenedis siunčia į Berlyną, kaip savo asmeninį atstovą, generolą Lucius D. Clay. Šis generolas yra jėgos politikos šalininkas.

Rio de Janeiro. — Brazilijoje militarinės jėgos vienos stoja už viceprezidentą Goulartą, o kitos prieš. Naminių karo pavojus yra didelis.

Washingtonas. — Daugiau gaminama amunicijos. Prie Eisenhowerio administracijos per metus amunicijos gamybai buvo skiriama \$280 000,000, gi prie Kenedžio jau paskyrė \$440,500,000.

Washingtonas. — Su rugsėjo 3 d į galią įeina įstatymas minimumo algos \$1.15 valandą.

Kantonas. — Kinijos vyriausybė užginėjo užsienyje skleidžiamus paskalus, būk pietinėje Kinijoje siaučia cholera.

Tar. Sąjunga siūlo baigti kolonializmą

Maskva. — Tarybų Sąjunga pasiuntė Jungtinėms Tautoms reikalavimą įtraukti į būsimos Asamblėjos sesijų dienotvarkę likvidavimą kolonializmo. TSRS užsienio ministras žymi faktą, kad 1960 metų gruodžio 13 d. Jungtinių Tautų Asamblėja 89 balsais prieš nieką nutarė likviduoti kolonializmą. Tačiau nuo balsavimų susilaikė tik Anglija, Francūzija ir Jungtinės Valstijos.

TSRS sako, kad kolonijų valstybės paveikė prieš re-

zoliucijos pravedimą gyveniman. Todėl Tarybų Sąjunga reikalauja:

(1) Raporto, kas nuveikta tos rezoliucijos pravedimui gyveniman,

(2) Nustatyti datą iki kuriam laikui rezoliucija turi būti pravesta gyveniman, nes dar 70,000,000 žmonių yra kolonialėje vergijoje, ir

(3) Sudaryti komitetą, kuris ateityje prižiūrėtų Jungtinių Tautų rezoliucijos įgyvendinimą.

Alžyriečiai prašo iš kitų šalių pagalbos

Tunisai. — Naujai perorganizuota Alžyro Liaudies vyriausybė, priešakyje su premjeru Youssef Ben Khedda, kreipiasi į socialistines ir visas Afrikos, Amerikos ir Azijos šalis prašydama politinės, diplomatinės ir medžiaginės pagalbos kovoje už šalies nepriklausomybę.

Alžyriečiai žymi faktą, kad jau septyni metai jie kovoja už savo laisvę prieš Francūzijos imperializmą.

Jie sako, kad Francūzijos imperialistai tik maneivuoja kalbėdami apie suteikimą Alžyriui "nepriklausomybę".

Alžyras yra šiaurinėje Afrikos dalyje, prie Viduržemio jūros. Jis užima 852,600 ketv. mylių plotą ir turi apie 11,000,000 gyventojų. Francūzija ten įsigalėjo 1842 metais ir nenori iš Alžyro pasitraukti. Francūzai ten sudaro tik apie dešimtą dalį gyventojų.

Atsidarė neprisijungusiųjų valstybių konferencija

Belgradas. — Rugsėjo 1 dieną čionai atsidaro neprisijungusių (neutrališkų) šalių konferencija. Konferencijoje dalyvaus apie 40 valstybių, jų tarpe Indija, Indonezija, Burma, Saudi Arabija, Marokas, Jugoslavija, Jungtinė Arabų Respublika, Kuba ir kitos.

Suaukimui konferencijos daugiausiai darbuosios Jugoslavijos prezidentas Tito, J. Arabų Respublikos prez. Nasseris, Indonezijos prezidentas Sukarno, Ganos prezidentas ir kiti veikėjai, kurie laikosi neprisijungimo politikos.

Šaukdami į konferenciją darė skirtumą tarp tų šalių, kurios laikosi neutrališkos pozicijos — nesikišimo, ir tarp neprisijungusių. Konferencijos šaukėjai save nepriskaito prie "neutrališkų" pozicijos, nors juos JAV spauda taip vadina, nes jie nėra neutrališki — jie turi savo pažvalgas tarptautiniais klausimais ir dažnai pasisakė kovoje tarp Rytų ir Vakarų.

Konferencijoje, tarp kitų, bus svarstoma: Berlyno klausimas, kolonializmo likvidavimas ir nusiginklavimo reikalai.

JAV žmonių taksai nebus numušti

Washingtonas. — Pirm Demokratų partijos žmonės pateko į valdžią, tai jų kongresmanai kėlė klausimą apie numušimą taksų tiems, kurių mažos įplaukos.

Dabar jie tatau "pamiršo". Demokratų vyriausybė vieną po kito suranda "pavojų", kaip tai buvo Laose, Kongoje, Kuboje, o dabar Berlyne. Tuo teisine dinimą apsiginklavimo, tai apie taksų numušimą nėra nei kalbos.

Roma. — Surado apie 100 Romos imperijos pinigų.

FRANCŪZŲ "JETAS" SUDAUŽE TRAUKINI

Paryžius. — Alpių kalnuose, Mont Blanc srityje, per gilų griovį ant vielų kursuoja pakabinatas traukinys. Francūzų karinis lėktuvas "F-84" nukirto tas vielas. Į griovį nukrito 500 pėdų trys vagonai. Šešis žmonės užmušė ir apie 40 sužeidė.

Paryžius. — Išgelbėta viši 81 turistai, kurių ore pakatino traukinio vielą nukirto lėktuvas.

Paryžius. — Traukinys, einąs iš Britanijos provincijos į Paryžių išėjo iš bėgių. Nelaimėje 8 žmonės užmuši ir 62 sužeisti.

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	\$9.00	Canada and Brazil, per year	\$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada and Brazil, 6 months	\$5.00
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year	\$12.00
Queens Co., \$5.50 per six months		Foreign countries, 6 months	\$6.50

“Labor Day” apdūmojimai

PASKELBIMAS rugsėjo mėnesio pirmojo pirmadienio “Labor Day” (Darbo diena) prieš keturiasdešimt trejus metus buvo mūsų konservatyvių darbo unių laikomas dideliu laimėjimu. Vadų tikslas buvo pakenkti Gegužės pirmajai kaip tarybų darbininkų šventei. Žinoma, dabar tas nebe svarbu.

Svarbu, kad dabar turime vieną dieną, kuri įstatymais pripažinta darbo žmonių švente. Kasmet prieš Darbo dieną apie ją daug prirašoma ir jos vardan sukratuojama kalnai pažadėjimų ir pasižadėjimų. Darbo dienos proga kiekvienas politikierius ir valdininkas plačiausiai atidaro Amerikos darbininkams visas savo širdies gėmes, iš kurių tryksta nesvietiška darbo žmogui “meilė”. Tegu tik darbininkas būna geras ir niekam nieko nesako apie savo sunkiąją dalį...

Bet šiemet Darbo dienos proga visur turi garsiai skambėti Amerikos darbo žmonių balsas prieš naujo karo kurstytojus, už išlaikymą taikos pasaulyje, prieš ginklavimosi lenktynes, už taikų visų tautų ir valstybių sambūvį. Tegu mūsų vyriausybė ir visi mūsų valstybinio laivo vairuotojai supranta giliausią Amerikos darbo žmogaus troškimą — troškimą taikos ir ramybės.

Militaristai prieš demokratiją

BRAZILIJOS PREZIDENTO Quadros rezignavimas pagimdė šalyje giliausią politinę krizę. Militaristų klika, vadovaujama apsigynimo ministro generolo Denys, ima galią ir savo rankas. Jie žada neužleisti prezidento vietos viceprezidentui Goulartui, kuriam ta vieta, pagal šalies konstituciją, tiesotai priklauso. Jie primeta Goulartui pataikavimą komunistams.

Tuo tarpu, šiuos žodžius rašant, viceprezidentas Goulart randasi Paryžiuje. Jis, matyt, prisibijo grįžti Brazilijon, nes ten jam militaristai grūmoja areštu.

Padėtis rimta. Padėtis pavojinga. Militaristų įsigalėjimas pavojingas.

Prezidento Quadros staigaus pasitraukimo priežastys dar vis tebėra neaiškios. Spėjama, kad prie jo pašalinimo savo rankas pridėjo ir mūsų Jungtinių Valstijų diplomatai. Ypač jai nepatiko Quadros pažadėjimas sumegzti diplomatinis ryšius su Kinija ir Tarybų Sąjunga.

Daug kas turės išryškėti per ateinančias kelias dienas. Reikia tikėtis, kad Brazilijos liaudis dar tars savo žodį ir be griežčiausio pasipriešinimo neleis militaristinei diktatūrai įsigalėti.

Ko siekia automobilistai?

PASITARIMAI dėl naujo kontrakto tarp Jungtinės automobilių unijos ir didžiųjų automobilių gamybos korporacijų—Fordo, General Motors ir Chrysler—dar neturi apčiuopiamų rezultatų. Jau plačiai kalbama apie streiko galimybes. Korporacijos nė kalbėti nenori apie patenkinimą unijos reikalavimų. Tik palyginti mažą kompanija American Motors susitarė su unija neva pelno “pasidalijimo” pagrindu. Sakoma, kad unija ruošiasi panašų pasiūlymą pateikti ir didžiosioms korporacijoms.

Algų pakėlimas nesąs svarbiausias unijos reikalavimas. Daug daugiau unija kreipia dėmesio į užtikrinimą darbininkams pastovių įplaukų. Samdytojai turi užtikrinti, kad jų darbininkai, išmesti iš darbo keliems mėnesiams per metus, nebūtų palikti “dievo valiai”. Samdytojai privalo užtikrinti tam tikrą kiekį darbo savaičių kiekvienam darbininkui.

Tai, žinoma, yra labai rimtas reikalavimas. Reikia tikėtis, kad unijos vadai jo lengvabūdiškai neišsisėdės derybose su samdytojais. Unijos prezidentas Reuther ir kiti vadai, kurie turi garantuotas metines įplaukas, neturi pamiršti tų savo narių, kurie tik keletą mėnesių per metus tegaus padirbėti ir tik už tiek gauna atlyginimą. Jie irgi turi gyventi apskritus metus.

Belgrado konferencija

SIOS SAVAITĖS pabaigoje Jugoslavijos sostinėje Belgrade prasidės taip vadinamą “nesusiriusių” (neutralsių) valstybių konferencija. Joje dalyvaus apie dvidešimt keturios tokios valstybės—daugumoje iš Azijos ir Afrikos. Iš Europos bus tik viena Jugoslavija. Svarbiausiomis ir skaitlingiausiomis šalimis šioje konferencijoje bus Indija ir Indonezija.

Koks šios nepaprastos ir gana plačios konferencijos tikslas? Nelengva jį suprasti. Jos iniciatoriais buvo Jugoslavijos prezidentas Tito ir Jungtinės Arabų Respublikos prezidentas Nasseris, kurie savo pagrindinių tikslų dar nėra išdėstę. Galimas daiktas, kad jiedu originaliai galvojo apie sukūrimą naujo valstybių bloko tarpe Rytų ir Vakarų—tarpe socialistinių valstybių, kurios sudaro Varšuvos pakto militarinę sąjungą ir kapitalistinių valstybių militarines sąjungas, kuri vadinama NATO. Bet, sakoma, tokio bloko sudarymui griežtai priešingos Indija ir Indonezija.

Todėl dabar, konferencijos išvakarėje, skelbiama,

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

NIEKŠAI DARBUOJASI

Kanados “Tėviškės žiburių” bendradarbis Al. Gilmantas po antrąsias “Slaptas sąrašas” rašo:

“Ir vis nesustojant sąvųjų medžioklei, vis ieškant tariamųjų ar tikrų priešo agentų saviškių tarpe, komunistais ar jų simpatikais apsaukiamųjų sąrašas vis ilgėja. Nesimato pavardžių iškirtimo, nebent tik sąrašas papildomas naujais vardais. Viena ar kita proga, tiesiogiai ar užuominomis, komunistais ar jų jūjų talkininkais buvo apsaukta jau visa eilė tautiečių. Paskiausiu metu pridėta Narcelinaitės ir Pipiraitės pavardės. Neišvengė savojo likimo ir studentų laikraščio redakcinis kolektyvas. Tai vis nenuogiinti, dienos švieson išvilkiti “gryni ir neabejotini” faktai. Kas žino, rasi, tos visos pavardės jau praneštos ir FBI ar panašioms institucijoms. Visa tik laimė, kad tos įstaigos nesitenkina gaudais ar sapsnais.”

Matote, kokiąs niekšais yra pavirtę šimtainiai ir grigaitiniai “veiksniai”. Jau tokių purvinų priemonių, kaip vedimas “slapto sąrašo” ir skundimas valdžiai, jie griebiasi.

APIE ĮŽYMUJŲ LIETUVOS DAILININKĄ

Vilniaus dienraštyje “Tiesoje” rugpiūčio 20 d. rašo S. Budrys apie įžymųjį Lietuvos dailininką Vytautą Palaimą, kuris neseniai atšventė savo gyvenimo 50-ąją sukaktį. Šis taurus lietuvių tautos sūnus jau yra išvaręs gilią ir plačią lietuvių tautos kultūriniam gyvenime vagą.

S. Budrys sako.

“Lietuvos TSR liaudies dailininkas Vytautas Palaima rytoj pažymi savo penkiasdešimties metų jubiliejų ir kūrybinio darbo trisdešimtmetį. Dailininko talentas — įvairiausiškai s. V. Palaima, kurdamas teatro dekoracijas, meniškai apipavidalindamas politinius plakatus, įžymų lietuvių revoliucinio judėjimo vadovų portretus bei knygų iliustracijas, o taip pat auklėdamas jaunąją dailininkų kartą ir aktyviai dalyvaudamas visuomeninėje gyvenime, įnešė svarbų indelį į tarybinį lietuvių meną.

Jau ankstyvoje vaikystėje pasireiškė V. Palaimos meniniai polinkiai.

Baigus Kauno meno mokyklą, prasidėdamos intensyvūs V. Palaimos kūrybinis darbas Kauno dramos teatre. Bendradarbiaudamas su režisieriais B. Dauguvičiu, R. Juknevičiumi ir kitais, jis sukuria dekoracijas kelesdešimčiai pastatymų.

kad nesusiriusių valstybių konferencija tik savo nuomonę išreiškė įvairiais tarptautiniais klausimais, o jo kijos pastovios organizacijos bei sąjungos nesukurs. Konferencijos dalyviai mano, kad su jų išreikšta nuomone turės skaitytis tiek Rytai, tiek Vakarai, tiek socialistinis pasaulis, tiek kapitalistinis pasaulis.

Ir tai netenka abejoti. Poros tuzinų valstybių vienin-

gai pareikšta nuomonė negalės būti ignoruojama. Tiek prieš visą pasaulį, tiek prieš Belgrado konferenciją yra rūšiai iškildu klausimai, kuriais bus laukiama konferencijos nuomonės. Tai vakarinio Berlyno reikalas ir Tunisijos ir Alžyro susirėmimas su Prancūzija. Abiem šiais klausimais padėtis labai įtempta. Nesusiriusių valstybių konferencijos balsas turėtų būti užsistiprinamas pasaulinės taikos, už pasmerkimą tų, kurie ryžtasi uždegti pasaulį atominio karo gaisru.

Kauno, Šiaulių ir Klaipėdos teatruose. Jo dekoracijos pasižymi realistiniu paprastumu ir aiškumu, giliu įsijautimu į veikalo charakterį, subtiliu scenos specifikos ir režisieriaus minties pajautimu.

Su dideliu kūrybiniu pakilimu sutinka V. Palaima Tarybų valdžios atkūrimą 1940 metais. Jis įsitraukia į agitacinį - propagandinį darbą, apipavidalina liaudies masines eitynes, mitingų aikštes, piešia lozungus, plakatus, partijos vadų portretus. Su savo kūriniais jis eina į plačiasias liaudies mases, piešia plakatus aktualiomis politinėmis temomis, lietuvių liaudies įžymybių revoliucionierių V. Kapsuko, Z. Angaiečio, P. Eidukevičiaus, K. Poželos, Kauno komjaunuolių didvyrių portretus.

Šiandien jubilatas yra kupinas energijos, didelių kūrybinių užmojų. Linkime jam ir toliau sėkmingai kurti, aktyviai dalyvauti šviesaus komunistinio rytojaus statybos darbe.”

Nors jau gerokai pavėluotai, mes irgi norime nuosirdžiausiai pasveikinti dailininką Palaimą ir palinkėti jam ilgiausių metų laimingai gyventi ir kurti.

MANO, KAD EUROPOS ŽMONĖS NEKARIAUTŲ DĖL BERLYNO

Mūsų vienminčių draugų Chicago dienrašties “Vilnis” rašo:

“Vašingtone ir Londone susirūpinta Italijos “svyravimu Berlyno dėlei”. Italijos krikščionių demokratų valdžia gal ir būtų prielanki Vakarams net karą skelbti, bet dauguma Italijos žmonių tam griežtai priešingi. Jei jau Anglijoje ir Prancūzijoje populiarus šūkis: “Geriau prisimti komunizmą, negu netekti gyvasties”, Italijoje jis dar populiariesnis. Du pirmesnieji karai vien nelaimės Italijai atnešė: po pirmojo fašizmas kankino Italiją, o po antrojo vargas, skurdas, kamuoja.

Europos žmonių karui priešinimasis paveikia valdžias. Jei karas kiltų ir išsiplstų į pasaulinį, abejotina, ar bet kuri Europos valstybė kariautų dėl Berlyno. Ne daugiau galima tikėtis ir iš Lotynų Amerikos.”

Seniai visiems žinomas faktas, kad visos Europos žmonės nenori naujo karo. Svarbu, kad tas nenoras pavirstų galinga jėga, kuri pajėgtų neprileisti prie karo. Kol kas, deja, tuo labai džiaugtis negalima. Dar vis nesimato ir nesigirdi tokio audringo antikarinio judėjimo tiek Italijoje, tiek Prancūzijoje bei Anglijoje, prieš kurį jau dabar tikrai

drebėtų tų kraštų valdovai. Ypač stebėtina mažai žinių ateina iš Prancūzijos. O kaip tik Prancūzijos valdovai šiandien stipriausiai spardosi prieš bile kokias konferencijas ir derybas dėl Vakarinio Berlyno.

IR MES SVEIKINAME

Urugvajaus pažangūs lietuviai teisingai didžiuojasi faktu, kad jie išlaiko radijo pusvalandį. Neseniai jie atšventė penkiolikos metų sukaktį. Pusvalandžiui gabiai vadovauja P. Revuckas, o jam padeda R. Diktoraitė.

“Darbas” sako.

“Radijo pusvalandžio vadovavimą vėliau perėmė P. Revuckas, kuris vadovauja ir iki šiai dienai, nuolat padedant R. Diktoraitę ir kitais.

Kaip per tuos penkiolika metų radijo pusvalandis suikonsolidavo, rodo šimtai rėmėjų pavardžių, kurias girdime sekmadieniais. Plokštelių, pradžioje būta tik kelių, o dabar jau yra net 500, kurių apie 50 — Urugvajaus Lietuvių Centro choro įdainuotos. Per savo gyvavimo laikotarpį Radijo pusvalandis perdavė apie 800 programų, kuriose įėjo dainos, muzika, o taipgi veikėjų kalbos paskleisdusios teisingas žinias apie mūsų Tarybinę Tėvynę ir ne kartą atmušusios priešų piktus šmeižtus.”

Leiskite, draugai, ir mums jus karštai pasveikinti už šitą gražų jūsų laimėjimą. Jūs darbas, jūsų pastangos ir ryžtas džiugina kiekvieną susipratusį lietuvi.

MENŠEVIKISKAS DŽIAUGSMAS

Chicago menševikų laikraščio redaktorius neabeistidžiaugia tuo, kas atsitiko Brazilijoje, ir viešai išstoja su tokia pranašyste:

“Todėl jo pasišalinimas (ar pašalinimas) iš prezidento posto nebus apgailestaujamas nei Washington, nei kitose Vakarų sostinėse. Bet jo labai gailėsis Kremlius Nikita ir turės išbėdops pats išgerti vėdą ir Kaukazo šampaną, kuriais jįsi rengėsi pavaišinti savo naująjį bičiulį Quadros.

Ne labai gerai klojasi paskutiniu laiku ir Quadros draugai Castro. Vakarų pusrutulis gali, ilgai netrukus, pradėti apsiavalyti nuo maskvinės epidemijos.”

Bet juk dar visko gali būti. Labai galimas daiktas, kad šis menševikų laikraščio džiaugsmas bus tik tai trumpalaikis. Brazilijos žmonės dar netarė savo balso.

Apie kokią “maskvinę epidemiją” šis pablūdes menševikų laikraščio redaktorius plepa? Tokia Brazilija dar net nė diplomatinio ryšio su Maskva nebuvo atsteigus. Iš 21 Lotynų Amerikos respublikos tik viena mažytė Kuba tikrai pasisakė už bendradarbiavimą su Tarybų Sąjunga, atseit su Maskva.

Randolph, N. H. — Sulaukęs 79 metų amžiaus nusizūdę profesorius Percy Bridgman, pirmiau dirbęs Harvardo universitete, 1946 metais gavęs Nobelio dovaną.

Iš laiškų

Gerbiameji redakcija.

Aną dieną besikalbant su sūnum, kuris lanko kolegiją, aš prisiminiau, kad mūsų veikėjo d. A. Bimbos knyga “Istorija klasių kovos Amerikoje” yra išleista ir anglų kalba. Jis labai susidomėjo ir sakėsi norėtų su ja susipažinti. Prašau paskelbti, kaip ir kur šią knygą būtų galima įsigyti. Gal atsirastų ir daugiau čia gimusių ir augusių lietuvių, kurie norėtų paskaityti lietuvių autoriaus knygą apie Amerikos istoriją. Iš anksto ačiū!

Senas skaitytojas

Nuo redakcijos: Dvi A. Bimbos parašytos knygos yra išleistos anglų kalba, būtent: “History of the American Working Class” ir “The Holy Maguines.”

Pirmojoje autorius nušviečia Amerikos darbo žmonių kovas už geresnę ateitį nuo pat Amerikos atradimo per Kolumbusą, o antroje specifiskai pateikia faktus apie didvyriškas mūsų šalies kietosios anglies kasėjų astuonioliktosio šimtmečio paskutinėje pusėje kovas. Per tas kovas, kaip žinia, buvo sufrėmuota ir pakarta pora dešėtų angliakasių vadų. Abidvi knygos išleido International Publishers leidykla Niujorke.

Deja, abidvi knygos jau senokai išėjusios ir labai abejotina, ar jas dar būtų galima nusipirkti. Tačiau jas, kiek mums žinoma, galima rasti New York Public Library ant 42nd St. ir taip pat kitų didmiesčių viešosiose bibliotekose. Ten ir jūsų sūnus galėtų kreiptis dėl “History of the American Working Class.”

Gerbiameji.

Siūmi siunčiu pasveikinimą iš saulėtos Kalifornijos. Aš Los Angelej leidytojas atostogų pas sūnų ir jo žmoną. Sūnus Franca lanko University of Southern California. Jis stengiasi atsiekti daktaro laipsnį muzikos kompozicijoje. Jis yra baigęs Oberlin Konservatoriją, Oberlin, Ohio, ir turi Master's Degree muzikoje.

Kalifornijoje labai smagu. Oras šiltas diena, o naktys vėsios. Daug idomių vietų yra pamatyti. Gaila, kad laiko mažai viską apžiūrėti.

Iki pasimatymo!
Draugiškai,
Zofija Stasiukaitienė

Indijos dideli ateities planai

New Delhi. —Kalbėjo Indijos premjeras Nehru apie šalies ateitį. Jis sakė, kad Planingumo komisija baigia paruošti 15-kos metų planą. Pagal tą planą Indija industrializuosis.

Dabar Indijoje yra tik 9,000,000 industrinių darbininkų. Baigus 15-kos metų planą, tai yra, 1976 metais, jų turi būti 70,000,000.

Dabar Indija turi 438,000,000 gyventojų, o tada turės jau 625,000,000. Todėl turi būti plečiama ir gerinama žemdirbystė, sodininkystė ir žvejyba, kad du kartus tiek pagaminus maisto, kaip dabar pagamina.

Tunisas. —Tunisija kaltina Prancūzus plėšime Bizertos gyventojų.

Didysis kinų kanalas

Pažvelgę į Kinijos žemėlapi, matome nuo Pekino iki Chančou nusidriekiančią vingiuojančią liniją žaliuoje lygumoje. Ji jungia penkias didžiausias šalies upių sistemas: Chaiche, Chuaiche, Janczi ir Cianjtan. Tai vienas didingiausių Kinijos įrenginių — Didysis kanalas. Jis tiek pat žinomas, kaip ir Didžioji kinų siena. Kanalas daugiau kaip 1,700 kilometrų ilgio (apie 1,000 myl.). Jis pradėtas statyti prieš 2,440 metų. Jo statyba vyko daugelį šimtmečių. Didžiausi savo apimtimi darbai buvo atliekami tris kartus. Jo statyba buvo pradėta 485 m. prieš m. e. Janczi Yangtze buvo sujungta su Chuaiche.

610 m. vėl buvo pradėti milžiniški darbai ilginant kanalą. Dirbo 3.6 milijono žmonių. Per šešerius metus buvo pastatytas iš esmės naujas kanalas, nusidriekęs iš pietų į šiaurę per 2,700 kilometrų. Tai buvo išsišakojusi vandens transporto sistema. Jos centras buvo tuometinėje sostinėje Lojane.

1277 m. įkūrus naują sostinę Dačą, vėliau pavadintą Pekinu, kanalas buvo pratęstas toliau į šiaurę. Taip 1292 m. kelių Kinijos kartų darbų pasekmėje nusidriekė Didysis kanalas nuo Pekino iki Chančou (Hanchow).

1855 m. Chuanche pakeitė savo vagą ir nutekėjo į pietus. Kanalas nuseko. Laivybai tetiko atskiros jo dalys.

Didžiuoju kanalu buvo susirūpinta tik po 1949 m. liaudies revoliucijos. Jo vėga daugelyje atkarpų buvo pagilinta ir praplatinta, pastatyti nauji šliuzai. 1,100 kilometrų tapo laivuojama. Smarkiai vystantis pramonei ir žemės ūkiui, prireikė išplėsti kanalą. Todėl Kinijos liaudies vyriausybė priėmė nutarimą pradėdant 1958 m. per antįjį penketmį (1958-1962 m.) išplėsti Didįjį kanalą visu jo ilgiu.

Senasis vandens kelias bus rekonstruotas naujomis priemonėmis. Visame ilgyje jis bus pagilintas ir praplatintas, kanalo trasa ištiesinta. Todėl jo ilgis trumpėms maždaug iki 1,500 kilometrų. Jame bus pastatyta 20 pagrindinių uostų, 24 šliuzai laivams, 60 naujausių konstrukcijos tiltų ir keltai.

Darbo apimtis milžiniška. Vien žemės kanalo statyboje bus iškasta 600 milijonų kubinių metrų. Tai 5 kartus daugiau negu buvo iškasta įrengiant Panamos kanalą ir 3.5 karto daugiau kaip paruošti 15-kos metų planą. Pagal tą planą Indija industrializuosis.

Dabar Indijoje yra tik 9,000,000 industrinių darbininkų. Baigus 15-kos metų planą, tai yra, 1976 metais, jų turi būti 70,000,000.

Dabar Indija turi 438,000,000 gyventojų, o tada turės jau 625,000,000. Todėl turi būti plečiama ir gerinama žemdirbystė, sodininkystė ir žvejyba, kad du kartus tiek pagaminus maisto, kaip dabar pagamina.

Tunisas. —Tunisija kaltina Prancūzus plėšime Bizertos gyventojų.

Žmonija niekados nebuvo mačiusi piktesnių plėšrūnų, kokiais pasirodė naciai

(Pabaiga)

Kaip žmones kepė

Apie 300 metrų nuo stovyklos, netoli "dievų miško," buvo tškasta griovys, pripildtas smalos, virš jo patiesti metaliniai virbai ir ant jų išrikuoti lavonai. Išiliepsnojusi smala degino tuos šimtus mirusiųjų moterų, o kaliniai su ilgais pagaikščiais vartė jų kūnus. Mums žiūrint pro langus, atrodė, kad liepsnų atšvaistėje velniai su šakėmis soka savo šoki... Tų liepsnų ir "velnių" vaizdai draskė mūsų akis beveik kasdien iki pusiaunakčių."

Badas

Kai maisto davinys su mažėjo iki 100 gramų duonos per dieną, net be šilto vandens "sriubos," stovyklos vadovybė nupirko seną sulytusį kuiną ir atidavė virtuvei. Kaliniai varino seiles, laukdami mėsos. Bet virtuvės tarnautojai patys panoro pirmiausiai pasio-tinti, o kaliniams liko ma-ži gabalėliai, už t i n k a m i sriuboje. Arklio kaulai ir viduriai turėjo būti išmesti į duobę. Vežimėlis riedėjo pakalnėn į duobės pusę. Kaliniai jį sulaukė, nustūmė vežėją ir puolėsi dalintis. Bematant vežimėlyje nieko neliko. Tačiau kaulų buvo mažiau negu kandi d a t ū. Prasidėjo kova. Po du, tris susikibę tampėsi, parkritę žemėn, vienas kitą net susi-krantydami. Laimėjusieji traukėsi į šalį bijo d a m i, kad iš jų neatimtų. Tuos žaulus daužė akmenimis ir čiulpė.

Valandėlei visi kaž kur dingo. Bet kai nuo virtuvės atriedėjo kitas vežimėlis, vėl iš įvairių kerčių pasipylė būrys ir sulaukė vežėją. Šį kartą buvo ne kaulai, bet arklio žarnos ir viduriai. Kaliniai puolėsi tamptyti žarnas ir plėsyti vidurius. Žinoma, apsiteršė, apsitaš- kė. Kiekvienas norėjo gauti daugiau ir vėl kovojo tarp savęs. Paskui, pabėgę į ša- lį, valė s i e g u ir čia pat valgė. Mes, acū Dievui, tiek dar nebadavome...

(Be abejo, kad nebadavo "garbės kaliniai." Ne tik laiškus, be ir siuntinėlius iš Lietuvos gavo. Be to, jie va- rė šmugelį su kaliniais ir aplinkiniais gyventojais.— M.)

Iš Kurganevo knygos

Knygoje "Mirties akivaizdoje," skyriuje "Kaltinimo laužai," skaitome: Milžiniškame lauke, kurio gelmėse tūkstančiai miego-jo mirties miegu, apri-mo žudynės. Tylą sudrumscia ekskavatoriaus k e l i a m a s triukšmas. Tuoj, tuoj jis palies dirvos paviršių. Štai jau jo dantys lenda vis gilyn, grimzda žemės sluoks-nyje, prisipildo nasrai. Štai truktelėjo strėlė, kaušas ky- la į viršų — ir... kas tai?! Ties mumis iškyla pilnas indas pūvančios žmogienos. Šie balzgani ir purvinai mėsos gabalai, kabą ant gele- zinės burnos dantų, dar ne- parodo žmogaus formų. Tai buvė žmonės. Šie negyvi mėsos gabalai savo baisiu kaltinamuoju virpuliu gaz- dina fašistus. Sunaikinti! Sudeginti! Paversti pele- nais! Šliautėja prie kapų hitlerininkai. Saujelė gyvų- jų — prie nužudytųjų oke- ano.

Čia pat stovime ir mes, taip pat gyvieji. Bet ar daug gyvybės rusena mu- myse? Reikėjo tuoju pat nutraukti nuo užmuštųjų drabužius, batus, išrinkti vertingus daiktus, išvalyti kaušus nuo lavonų krati- nio.

Rankomis, rankomis ne kastuvais! — skamba isaky- mai ir smūgiai per spran- dą. Rankomis, kojomis, vi- su kūnu, visa siela nigrims- ti į šiuos palaikus. Jeigu mes žmonės, mes privalome atsiplėsti nuo savo budelių! Mes turime išsikovoti lai- vę! Mes neprivalome savo kūnais dengti šį šiurpų vaizdą nuo keršto trokštan- čios liaudies akių. Tik iš- trūkusi iš čia galima išgel- bėti savo žmoniškumą, nu- raminti sąžinę. Sužadinti kerštą ir tuo pačiu sugriaus- ti bailaus priešo viltis iš- vengti bausmės!

Ši idėja pamažu užvaldė visus kalinius—forte vyk- sios tragedijos dalyvius.

...Kaušas ištuštintas. La- vonai apiplėšti. Dabar rei- kia juos sukrauti ant neš- tuvų. Sunkiai slenka susi- kuprinę katogininkų silu- etai, nešdami lavonų gaba- lus — po tris-keturis kūnus ant vieno neštuvų su nuka- rusiomis galvomis, ranko- mis, kojomis. Komandos riksmi, ekskavatoriaus girgždėjimas, grandinių ž v a n g ė j i m a s, prislopinti prakeikimai.

Auga lavonų krūva, su- dėta sluoksniais su malkų pliauskomis. Trys šimtai kūnų vienam laužui. Veda- ma iškastų ir suverstų la- vonų apyskaita. Juk reikia sudeginti visus daugybės žvėriškumų įrodymus, kad nė vienas kūnas, nė viena vaiko rankytė neliktų nesu- deginta."

Badas

Mes, kuriuos aplenkė priešo kilpa ar kulka, gy- venome, tačiau gyvenome tariamą gyvenimą, kuriame beveik nusitrynė ribos, skiriančios jį nuo mirties. Hitlerininkai vėl m a r i n o mus badu. Žinoma, silpo mūsų išsekę kūnai, silpo ir dvasia. Alkana mirtis kas- dien nusinešdavo šimtus gy- vybių. Žmonės neišlaikydavo. Pasitaikydavo atveju, kada kas nors puldavo ką tik mirusius lavonus ir ap- grauždavo pirštus, ausis... Tai žiaurus, bet tikri fak- tai. Pro juos negalima pra- eiti užmerktomis akimis, negalima todėl, kad, kaip remdamasi tais faktais žmonija sudaro tą didžiulį kaltinimą, pateiktą fašiz- mui.

Kaip ir anksčiau, čia pus- badžiū gyveno iš visų Lietu- vos kraštų suvaryti kali- niai. Pažangą maiste suda- rė tai, kad į pietums pa- duodamą bizalą vokiečiai įdėdavo "mėsos" — nežino- mos kilmės arkliešos, grei- čiausia dvėselienos. Kartą aš pats dirbau virtuvėje ir su kanopomis nešiau "mė- są" — arklio kojas su ka- nopomis, plaukais, neplau- tas, nepjaustytas. Visa tai — sukirmiję ir dvokią — būdavo suverčiama į katilą.

Su kalinių skrandžiais gestapininkai nebuvo įpratę daryti ceremonijų.

Kankinimai

— Nusiaul, gyviau! Užlaipina ant stalo.

—Na, kalbėsi?!

—Aš viską pasakiau!

Rankas atsuka atgal ir aukštyn, įspraudžia į kab- lį. Kojas prie kulksnių su- riša. Vadinasi, degins. Greitai ištraukia stalą. Po- kojų jie stato keptuvę su piuvėnomis, apipila benzinu ir padega. Mėlyna, lygi liepsna. Kojas pradeda lai- žyti plieniniai liepsnos as- menys... Fašistas žiūri į laikrodį, net stipriausias kalinys neišlaiko daugiau kaip 15 sekundžių. Vos tik galva nusvyra į šoną, va- dinasi žmogus apalpo. Tuomet iš karto nuima. Paskui aplieja vandeniu — ir į ka- merą.

Atrodė, kad jau galas. Ne, galas dar netaip grei- tai. Iš pradžių nuo kojų nusilupa a p d e g u s i o d a, skrandis keletą parų nepri- ima maisto. Žmogus visą laiką beveik be sąmonės. Paskui, po savaitės, kai ko- jos jau truputį tave laiko, išsukia dar kartą, vėl į viršų. Ir vėl:

—Sėskitės! Kalbėsime ge- ruoju! Tai, vadinasi, vis dar nieko nežinote ir nie- kur nebuvote?"

Pabėgęs, ieškant partizanų, 2 mėnesius, žiemos laike, žemėje duobę išsikasęs gyvena

...Pasiėmiau pirkioje ras- tą kastuvą ir išėjau į miš- ką. Šiuo atspusiu surūdi- jusiu kastuvu tikėjaisiu su- šalioje žemėje išsirausti sau prieglauda. Kitos išei- ties nebuvo. Nedidelės upės krante susiradau tinkamą vietą. Čia ir iš s i k a s i a u duobę, kurioje galima būtų sėdėti. Ant viršaus užme- čiau šakų, užmaskavau. Praėjo 3 dienos ir 3 nak- tys, ant mano "kapo" vir- šaus dar daugiau prisnigo. Siaura požeminė kamera prisipildė garų nuo kvėpa- vimo, buvo šilta, sienomis tekėjo ištirpęs sniegas. Kankinančio budėjimo ne- sutrikdė joks garsas. Kai prisimindavau žmoną, jos likimą, Mackevičių, mane apimdavo keistas jausmas: lyg visa, kas praėjo, būtų buvę tik sapnas, ir aš gy- vas pūnu kažkur nežinomo- je karalystėje. Tokiomis mintimis verždavausi į lau- ką. Akinanti dienos šviesa prablaivydavo mane.

Ketvirta diena išsiren- giau pas Mackevičių maistą. Gabalėlis duonos, ku- riuo aš tris paras palaikiau savo gyvybę, pagaliau išsi- baigė. Be to, nepaprastai kankino troškulys. Buvo gi- li naktis, kai aš apsnigtais laukais pasiekiau miegantį namą. Mackevičius padavė man ryšulėlį su maistu, plėčką vandeniui, degtukus ir pranešė baisią naujieną: Tą vakarą atlėkė gestapas ir, iškratęs iš pagrindų vis- ką mūsų namuose, suėmė motiną, seserį, brolių Ivaną, net io vaikus ir nežinia kur išvežė.

Prasidėjo sunkiausi mano p e r g y v e n i m a i. Nežinia kankino labiau, negu badas ir šaltis. Motinos, sesers, brolių, žmonos paveikslai plevėno virš manęs, šaukė, prašėsi, guodėsi. Žemė smaugė, spaudė mane savo drėgname glėbyje...

Tai šitaip naciai Lietuvoj "kūrė" naują lietuvių, naują žmogų. Jie tą "misiąją" vykdė per ištisus šimtme-

Gloucester Hgts, N. J.

Teko būti Vinco Patalavičiaus-Patten 80 metų gim- tadienio proga parėje, kuri atsibuvo rugpiūčio 13 d., jo paties gražiai paruoštam darže, 24 Cornell Ave. Šią puikią parę surengė jo duk- tė Amilija Tyler ir sunus Dominykas. Svečių buvo gražus būrelis, rodosi, apie 40, daugumoje jubilato gi- minės ir giminaičiai, taip pat keletas jo gerų draugų ir draugių. Štai čia kai ku- rių giminių pavardės: Jubi- liato sesers sūnus, kunigas Jurgis Degutis, giminaitis V. Grudzys su žmona iš Philadelphia, Anna Da- mush, Gavėnai su dviem sū- numis ir kiti jaunesnės kar- tos giminaičiai.

V. Patalavičiaus didelis, gražus daržas pilnas viso- kių medžių, o po medžių paunksnėmis sustatyti gra- žūs stalai ir suolai. Diena buvo graži ir ne per šilta.

Pietūs prasidėjo apie 2 val. dieną; valgiai buvo įvairūs ir labai geri; gėri- mų irgi pagal pasirinkimą buvo įvalias.

Svečiams aplink stalus sė- dint ir pietus baigiant, d. A. Pranaitis paprašė svečius ramybės ir atidos. Gražiai pasveikins, p a l i n k ė j e s sveikatos ir ilgo gyvenimo jubiliatas, paprašė jubila- to giminaitį kuniga Jurgį Degutį tarti žodį kita. J. J. Degutis gražiai pakalbė- jo, palinkėjo sveikatos ir laimingo gyvenimo ateity- je. Taip pat buvo pakviesta jubilato dukrelė Amilija, jos vyras, jubilato žentas George Tyler ir J. Valys. Visi kalbėtojai tinkamai pasveikino ir palinkėjo gra- žaus ilgo gyvenimo. O ant galo visi sudainavome "Happy Birthday to You". Beje, A. Pranaitis paprašė ir patį jubilatą pakalbėti. Jubilatas širdingai padeko- jo visiems giminėms ir draugams už jo pagerbimą ir gerus linkėjimus. Taip pat pasižadėjo, kad ir 80 metų turėdamas nedejuoti, o krutėti ir darbuotis ap- šviesto ir darbo žmonių vi- suomenės labui.

Reikia dar priminti, kad Vincas Patalavičius dar ge- rai atrodė, sveikas ir grei- tai apimdavo keistas jausmas: lyg visa, kas praėjo, būtų buvę tik sapnas, ir aš gy- vas pūnu kažkur nežinomo- je karalystėje. Tokiomis mintimis verždavausi į lau- ką. Akinanti dienos šviesa prablaivydavo mane.

V. Žilinskas

SIRIJOJE UŽTVANKA BULGARAI PASTATĖ

Damaskas. — Bulgarai inžinieriai su pagalba TSRS mašinų pastatė Siri- joje didelę užtvanką. Ji yra skersai Rastono upę ir turi 200 pėdų aukščio ir 1,300 pėdų pločio. Prie jos ireng- ta elektros jėgainė. Iš prū- do bus galima apdrėkinti 62,500 akrų plotą.

Lietuviai, prūsai ir jų kaimynai slaviai per ištisus amžius nacių-kryžiuočių bu- vo puolami ir žudomi. Daug kartų tie hijenos buvo su- grūsti į savo urvą ir galėjo būti pažaboti, bet visuomet rasdavosi "brolių Kristu- je," kurie š a u k d a m i už "human rights" tų krauge- rių kailį ne tik išgelbėdavo, bet ir naujiems "žygiams" paruošdavo.

Istorija kartojasi!

Pranas Kūraitis

Du keliai--Lotynų Amerikai

(Specialiai "Laisvei")

Baigiantis "Ekonominei ir Socialinei Tarpameriki- nei Konferencijai" P u n t a del Estėje (Urugvajuje), paaiškėjo, kad Lotynų Ame- rikos šalyse auga naciona- linio išsivadavimo judėji- mas, kurį dar labiau pa- skatino Kubos pavyzdys, ir jokie imperialistų mane- rai šio judėjimo nenuslo- pins.

Laike Konferencijos Mon- tevidėje dažnai vyko pro- testo demonstracijos, ku- rios išvaikyti visuomet buvo panaudotos ašarinės dujos ir šaunamieji ginklai. Bet nebežiūrint šių visų priemonių visose vietose sklido šūkiu: "Imperialis- tai jankiai, nešdinkitės na- mo!" Amerikos (JAV) de- legatams teko visur matyti ir susitikti su karšta už- uojauta ir pritarimu Ku- bai, jos v a d o v u i Fidelui Kastro ir jos delegacijos pirmininkui Ernestui Gue- varai.

Konferencijoje Punta del Estėje JAV delegacijai ne- sykį buvo duota suprasti, kad šypsenos negali panai- kinti Lotynų Amerikos ša- lių neapykantos J A V m o- nopolijoms, pavergusiom s visus šių šalių turtus.

Dalyvavimas Kušos Eko- nomijos ir Pramonės minis- trui Ernestui Guevarai, ir patiekiamas K o n f e r e n c i j a i 29 projektų ryškiai pade- monstravo augančią ir stip- rėjančią Kubos liaudies vy- riausybės draugystę su Lo- tynų Amerikos tautomis, pagrįsta taikiu sambūviu. Lotynų Amerikos tautos dar kartą aiškiai pamatė, ką žada kolonijinė ir iš ko- lonijinės priklausomybės iš- s i v a d a v u s i o š i š a l i s, t. y. JAV politika iš vienos pu- sės, ir Kubos politika — iš kitos. Dvi šalys — darbi- ninkų, valstiečių liaudies — iš vienos pusės, ir monopo- lijų — iš kitos. Dvi poli- tikos — nuosirdžios para- mos — iš vienos pusės ir engimo bei inaudojimo — iš kitos.

Kubos delegacijos pirmi- ninkas Ernestas Guevara K o n f e r e n c i j o s užbaigimo kalboje pasakė, kad "Kuba nepasirašys Kenedžio plano 'Sąjungai dėl pažangos,' nes jisai susmukts." O taip gal- voti yra tam tikras pagrin- das, nes monopolijų įdėji- mai Lotynų Amerikoje ligi šiol sudaro 9 milijardus do- lerių. Tačiau ar jie padė- jo pakelti čia liaudies ge- rove? Ne!

—Šios lėšos visų pirma buvo panaudotos tam, kad monopolijos gautų kuo di- desnius pelnus darbo žmo- nių nuskurdymo sąskaita. Todėl nenuostabu, — sako Guevara, — kad Brazilijoj, Argentinoj, Čilėj, Urugva- ju ir kitose šalyse šiomis dienomis girdėjosi nepasi- tinkinimo balsai JAV kiši- mosi į Lotynų Amerikos reikalus.

Rugpiūčio 18 dieną Mon- tevidėjaus studentai, inte- lektualai ir darbininkai su- rengė mitingą Montevid- jaus Valstybiniame Univer- sitete, kur kalbėjo Kubos delegacijos pirm i n i n k a s Ernestas Guevara. Urugva- jus liaudis su didžiuliu entuziazmu s u t i k o didįjį Kubos didvyrį, kuris kalbė- jo apie Kubos ekonomiką, finansus ir pramonę. Tarp kitko jis pasakė, kad "dar- bo žmonės savo noru nutarė

paremti Kubos industriali- zavimą ir jos planus," yra nepaprastas šalies istorijoj įvykis. Jis leidžia tikrai di- džiuotis mūsų liaudimi, tvirtai žiūrėti į priekį."

Ernestas Guevara kalbėjo apie Kubos revoliucijos re- zultatus.

—Šiuo laikotarpiu, — pa- sakė jis,—mums teko daug kartų kautis, bet sunkiau- sios ir lemiamos buvo ir te- bėra kautynės prieš skurdą ir neturtą, ekonominį atsi- likimą, prieš nedarbą.

Guevara papasakojo apie priemones, kurių vyriausy- bė ėmėsi šalies ūkiui vyst- tyti, liaudies gyvenimo ly- giui kelti, nedarbui mažin- ti, skurdui ir neraštingu- mui likviduoti.

Kalbėdamas apie planus ir būdus Kubai industriali- zuoti, *Guevara ryžtingai prieštaravo tam, kad šiam tikslui būtų panaudotas privatus užsienio kapitalas.*

—Mes turėjome eiti ir ei- name kitu, nelengvu, bet vieninteliu mums galimu keliu. Darbo žmonės tai su- prato, ir stichiskai kilo jų iniciatyva perduoti dalį sa- vo darbo užmokesčio vy- riausybei, šalies ekonomikai vystyti.

Kad neturėtume užsienio- čių šeimininkų, kad mūsų žemė būtų kubiečių ranko- se, kad nepriklaustytume nuo užsieniečių valios, dar- bo žmonės daro savo laisva- norišką įnašą. Argi tai ne patriotizmas, nei revoliuci- nis sąmoningumas, argi tai nereiškia, kad mūsų Kubos liaudis šauni? — pabrėžė Guevara.

Guevara taip pat prane- šė, kad jau statoma meta- lurgijos gamykla už 100 milijonų dolerių (iš Tarybų Sąjungos gautas kreditas). Šis pranešimas buvo sutik- tas audringais plojimais.

Po to Guevara papasako- jo apie sudarytus ekonomi- nio šalies vystymo planus, Žemės ūkio gamybai vystyti šiais metais taip pat asig- nuojama apie 500 milijonų pesų.

Baigdamas savo kalbą, Guevara dar kartą pabrėžė didžiulę glaudaus liaudies vyriausybės ryšio reikšmę.

Užsibaigus mitingui, *re- akciniai elementai turėjo tikslą nužudyti Guevarą, bet nepataikė, ir prie auto- mobilio nužudė vieną iš Universiteto profesorių — Arbelijo Ramirez, kuris ta- po iškilingai liaudies pa- laidotas rugpiūčio 19 die- ną, bet žmogžudžiai buvo policijos apsaugoti, ir dar nesuimti ir neperduoti teis- mui, nežiūrint, kad kalti- ninkai yra viešai visų ži- nomi.*

Guevara su savo palydo- vais išvyko į Braziliją, nes prezidentas Kvdros specia- liai užkvietė. Jis ten buvo triumfaliai Brazilijos liau- dies sutiktas, ir pats pre- zidentas K v a d r o s įteikė Brazilų valdžios užpažintą aukščiausiąjį ordoną. Pasi- rodo, kad Kvdros vyriau- sybė yra dar vienoje Loty- nų Amerikos šalyje Kastro *dvasios vyriausybė, kuri, nors ir būdama toliau, yra kur kas svarbesnė už Kubą.*

Bet nematau prasmės mi- nėti visas pavojingas vietas. Jų dabar yra kiekviename strateginės reikšmės turin- čiaje žemės rutulio rajone, finansus ir pramonę. Tarp kitko jis pasakė, kad "dar- bo žmonės savo noru nutarė

"šaltas karas" pakeitė tarp- tautinius reikalus.

Protingi, apie dabartinę padėtį nusivokiantys žmo- nės, net Kenedžio vyriausy- bėje, nūnai sutinka, kad paminėti procesai dabar artėja prie aštriai kritiš- kos stadijos. Bet apie kri- zę kaip tokią nekalbama, nes ji plačiai pasklidusi ir iš pirmo žvilgsnio neatrodo visuotinė. Įvykiai Kuboje nesiejami su įvykiais Laose. Liūdnos žinios iš Kongo ne- siejamos su nepaprasta ne- rima keliaujančiomis žinio- mis iš Berlyno.

Gi iš tikrųjų esama glaudaus ryšio proameriki- nės vyriausybės išėjimo Laose, socialistinės liaudies vyriausybės sudarymas Ku- boje, katastrofos, kuri, ma- tyti, pakibo ties Leopoldvi- liu, ir Rytų Vokietijos ryž- to sutvarkyti Berlyną.

Kuba pavyzdį rodo vi- soms Lotynų Amerikos ša- lims. Kiekvienas jos žings- nis naujo, laisvo gyvenimo keliu žlugdo imperialistų užmačius, jų planus. Todėl ir nesiliauja diversijos prieš šią šalį ir prieš jos vyriausybę. Tačiau, kaip pareiškė Guevara, "Kubos revoliucija neatsitrauks, ji p e r g a l i n a i ž y g i u o s p i r- myn". Nepaisydama įvai- riausių sąmokslų, ji pirmyn ir žygiuoja.

Montevidejus, 1961 m. rugp. 19 d.

Bridgeport, Conn.

Išpūdžiai ir padėka

Kadangi man šią vasarą teko laimėti su antra turistų grupe aplankyti Lietuvą ir pamatyti mano gimes ir artimuosius, taipgi aplan- kyti daugelį vietų Lietuvoj ir, kur tik sustojome naudo- tis Lietuvos žmonių nuošir- dumu, todėl, būdama pilnai užganėdinta kur buvau ir ką mačiau, šiuomi noriu pa- dėkoti visiems ir visoms Lietuvoj, su kuriais teko susitikti pasidžiaugti, pasi- mylėti ir Lietuvos skane- siais pasistiprinti.

Taipgi šia proga noriu padėkoti toms ypatoms ir toms įstaigoms, kurios pa- darė apsilankymą Lietuvon galimu. Aš visą savo gyve- nimą šio brangaus įvykio neužmiršiu.

Kadangi mano išleistuvių i Lietuvą rengėjams ir da- lyviams negalėjau pirmiau padėkoti už jų storonę ir dovanas, tai prašau priimti nuo manęs šią viešą ir nuo- širdžią padėką per "Lais- vę".

Anna Žilinsky

Worcester, Mass.

SPAUDOS PIKNIKAS

Pasirengimas rudeniniam spaudos piknikui gerai ei- nasi. Matyti, monteliečiai draugai jau rūpinasi ir darbininkų piknikui duoti. Dainų programos atlikimui užkvietieji jau yra apsiė- mę dalyvauti, tai yra niu- jorkiškis moterų kvartetą ir vietinis duetas — Ona Dirvelienė ir Jonas Saba- liauskas, nepaisant to, kad jie yra pasižadę tą pačią dieną dainuoti kitur,— juos kviečia SLA 57 kuopa tos organizacijos jubiliejine iš- kilmę palinksinti savo skambiu dainavimu.

Spaudos p i k n i k a s bus Olympia parke, rugsėjo 17 dieną. Programa bus apie 5 valandą popiet.

D. J.

Washingtonas. — Mari- ninkų korpusai jau turi 190,000 vyrų.

3 p.-Laisvė (Liberty)—Penkt., rugsėjo (Sept.) 1, 1961

Važiuoju aplankyti savo motinytę, brolių ir sesytę

Rugpjūčio 5-os dienos rytą atsikėliau anksti, susikroviau į čemodaną visas dovanėles ir sau reikalingus dalykėlius, ir dūmiau žemyn į valgyti pusryčių. Baigiant lipiti žemyn su ryšulėliais ir čemodanu gavau barti nuo viešbučio prižiūrėtojo. Jis man sako:

“Juk mes jums sakėme, kad palikite visus čemodanus ir sunkesnius ryšulėlius prie jūsų kambario durų, ir viešbučio patarnautojai nuneš žemyn, kai būsite gatavi važiuoti.”

Aš jam atsakau:

“Vakar vakrienę valgant mūsų vadas mums sakė, kad mes šį rytą tuojau po pusryčių būtume pasiruošę važiuoti pas gimines, todėl aš nenoriu pasivėluoti, o, antra, man gaila ir patarnautojų, kuriems reikia dažnai laiptoti į trečią aukštą, nes žinau, kaip aš jaučiuosi, kai kelis sykius lipu į trečią aukštą.”

Ir jis daugiau su manim nesiginčijo, paėmė mano čemodaną ir padėjo saugiai kambaryje, o aš nuėjau į valgyklą pusryčių valgyti. Jau buvo 9 valanda.

Dešimtą valandą mes visi šėši jau sėdėjome žemai laukiamajame. Pradėjo 11 ir 12 valanda, o vis niekas neatėjo mūs vežti. Kai tik pamatome bent vieną Lietuvos vadą, tuojau apstojame ir klausiname, kas yra, kada mes važiuosime. Atsako: “Jonas yra paėmęs visą atsakomybę.” O visą rytą Jonas ne akių neparo-dė. Mūsų kantrybė jau baigė išsisemti. Grigaliūnienė, Simoliūniūtė ir aš jau negalime nei viena su kita kalbėti apie važinimą, nes tuojau apsišaršojame.

Na, apie 1 val. Jonas įbėga į viešbutį uždusęs, prakaitas bėga per veidą. Išsiėmęs nosinę šluostosi. Mes visi tuojau jį apstojome, vieni rūšiai barti, kiti mandagiai klausiti, kame dalykas, ar mes važiuosime, ar nevažiuosime.

Šiek tiek jis mus apmalšino ir sako:

“Aš visą rytą ląksčiau po miestą ir ieškojau vežikų, palydovų ir mašinų. Niekas šeštadienį ir sekmadienį nenori dirbti.”

Mums besikalbant ir įėjo du jauni vaikinai. Tuojau Jonas Grigaliūnienėi, Kalvaitienei ir man pristatė tuos vaikinukus, sakdamas: “Štai šie jaunuoliai jus veš visas tris, o kiti ateis dėl kitų, nes daugelio viena mašina negali vežti, nes jūs turite daug čemodanų, ir jie pusėtinai sunkūs.”

Mes pralinksminėjome ir pradėjome su jais kalbėtis ir rengiamės važiuoti. Bet jie mums sako:

“Atleiskite, ponitės, mes bėgsime namo ir persirengsime.”

Aš tuojau surikau:

“Jūs mums ir taip gražiai atrodote, kaip dabar esate, tik važiuokim.”

Bet jie vistiek išbėgo, tik jau neilgai truko. Sugrįžo užsilikę gražiais marškiniais ir kostiumais. Mes tuojau visos trys į mašiną, o jie sukovė mūsų čemodanus ir mašinos užpakalį, kur tik jie tilpo, ir išdundėjome iš Vilniaus! Aš dar paklausiau, kaip toli yra Pandėlis, tai yra mano tėviškė. Vežėjas atsakė, kad yra

apie 220 kilometrų, o amerikoniškomis būtų apie 150 mylių.

Mūsų vairuotojas leidžia mašiną kiek tik gali, nes automobilių mažai sutinkame. Kelias vietomis geras, vietomis pasitaiko žvyruotas, akmenuotas, o kur tais, ir duobelių pasitaiko. Bet vistiek juokiamės ir istorijas pasakojame, nors tarpais ir pusėtinai mus pakrato. Aš vienu tarpu sakau:

“Nepaisyčiau, kad ir ant arklio jočiau, bile tik tėviškę pasiekti.”

Važiuojame. Laukai visur lygūs. Žaliuoja linai, pupos, geltonuoja rugiai, žydi bulvės ir baltuoja miežiai ir kviečiai, ir neužilgo privažiuojame didelį plotą žirnių. Aš tuojau sušukau: “O, kaip aš mylėčiau žirnių pasirašyti, tai primintų man jaunystės dienas, kai jauna buvau Lietuvoje ir eidavau žirniauti sekma-dienių popietėmis.”

Tuojau vairuotojas sustabdė mašiną ir abudu iššoko ir sako “Einame žirniauti!” Grigaliūnienė ir aš išlipome iš mašinos, ir aš išlipu ir nubėgu su jais į žirnius, aš ir Kalvaitienė pasilinkome mašinoje, sakdamos, “jie ir mums pri-rasys.” Taip ir buvo. At-nešė pilnas kšenes ir Grigaliūnienė pilną sterblę žirnių. Visos trys valgėme iki pilvai pradėjo brinkti, tada, sakome, “reikia sustoti.” Kas liko, susirišome ir ryšuliukus.

Atvažiuovome iki Kupiškio. Aš norėjau, kad važiuotų per Kupiškį ir pro šalį tos aukštos bažnyčios. Bet Grigaliūnienės giminės Surbiškiuose, arti Skapiškio, tai jie ir nusuko į Skapiškį. Nors ir man buvo žingeidu pamatyti Skapiškį, nes kai maža buvau, eidavau su tėvu į Skapiškio bažnyčią. Bet kai įvažiuovome į Skapiškį, aš jo nebepažinau, rodos, ir bažnyčia nebe ta.

Išvažiuavę iš miesto ir kiek pavažiavę suradome ir Surbiškius. Grigaliūnienės giminės jau laukė pakelėje. Važiuojame į Pandėlį. Mat, mano tėvynė tarp Pandėlio ir Kupiškio — Lebedžiūse arba Suvaidiškiuose.

Kai pasiekėme brolio Jono Vilko vietovę, kime jau stovėjo keletas žmonių, bet aš nepažinau nė vieno. Mat, brolių palikau 7 metų, seserį 13 metų. Bet jie žinojo mane, nes aš jiems iš anksto pranešiau, kurią dieną atvažiuosiu. Nespėjau iš mašinos išlipti, brolis, marti, brolio dukrė su 6 mėnesių dukryte rankose pribėgo ir visi pradėjo mane sveikinti.

Visus pasveikinus, klausiu, kur mano mamytė. Ji sako, tuoj išeis. Tykiai atsidaro seklyčios durys ir išėjo mamytė. Veidelis mažytis, susiraukšteljęs, rodos 92 metų amžiaus. Suknelė ilga ir jau gerokai apnešiotą. Aš už ją visa galva aukštesnė.

Kai aš ją apkabinau bučiuoti, ji priglaudė galvelę prie mano peties ir grau-džiai pradėjo verkti. Aš stengiausi laikytis, bet netik jie tilpo, ir išdundėjome iš Vilniaus! Aš dar paklausiau, kaip toli yra Pandėlis, tai yra mano tėviškė. Vežėjas atsakė, kad yra

iki pas tave atvažiuau. Vis bijojau, kad gal tavęs nematysiu. Per tris savaites po Lietuvos miestus važinė-jau, bet kiekvieną vakarėlį apie tave kalbėjau ir kiekvieną naktelę apie tave sapnavau, bet ryte pabudus tavęs prie savęs neradau. Ašaras nuo veido nubraukus su visais turistais sykiu ėjau, važiuavau ir dainavau, bet tavęs, mamytė, nė valandėlei neužmiršau. Kuo greičiau laikas bėgo, tuo smarkiau man širdį skausmai spaudė. Vis galvojau, ar tu sulauksi manęs, ar aš iškentėsiu širdies skausmus.”

Paleidau mamytę iš savo glėbio ir žiūriu kaip vėžėjai šnekučiuojasi su mano broliu. Norėjau juos visus pakviesti į vidų ir pavai-sinti, bet Kalvaitienė sako:

“Ne, mes dar turime toli važiuoti ir mano tėvynę ir norime nuvažiuoti pirm su-temos.” Na, jie ir išsiskubino, prižadėjo sugrįžti ry-tojus 6 val. vakare ir mane paimti vežti atgal į Vilnių, nes rytoj visa grupė turi išskristi į Maskvą ir už dienos skristi atgal į Ameriką.

Vėliau parašysiu, kaip atsisveikinau su giminėmis ir kaip važiuavau per Rokiškį, Ukmergę, Kamajus ir Anykščių Šilėlį ir tiesiai į Vilnių.

Vilniuje statomas Planetariumas

Jis pradės veikti šį rudenį. Salėje su kupolo formos lubomis tilps 200 žiūrovų.

Mintimis atsisėskime kėdėje planetariumo salėje. Tarp kitko, čia ir pati kėdė ne paprasta, o gerokai atlošta. Įsitaisęs joje, žiūri tiesiai į lubas. Visos salės gaubtos lubos — tai ekranas. Salėje užgėsta šviesa. Ekranė — naktis. Dangaus skliaute mirkčioja žvaigždės. Pateka Mėnuo. Dangaus skliaute vykstantieji reiškiniai iškyla prieš akis labai suprantamai. Dangaus skliauto vaizdą sukuria sudėtinga optinė aparatūra, kurią mūsų sostinės planetariumui pagaminos garsiosios Ceiso optikos įmonės Vokietijos Demokratinėje Respublikoje. Šios aparatūros svarbiausia dalis yra dvi apvalios galvutės su daugeliu mažų optikuose.

Kai pasiekėme brolio Jono Vilko vietovę, kime jau stovėjo keletas žmonių, bet aš nepažinau nė vieno. Mat, brolių palikau 7 metų, seserį 13 metų. Bet jie žinojo mane, nes aš jiems iš anksto pranešiau, kurią dieną atvažiuosiu. Nespėjau iš mašinos išlipti, brolis, marti, brolio dukrė su 6 mėnesių dukryte rankose pribėgo ir visi pradėjo mane sveikinti.

Visus pasveikinus, klausiu, kur mano mamytė. Ji sako, tuoj išeis. Tykiai atsidaro seklyčios durys ir išėjo mamytė. Veidelis mažytis, susiraukšteljęs, rodos 92 metų amžiaus. Suknelė ilga ir jau gerokai apnešiotą. Aš už ją visa galva aukštesnė.

Kai aš ją apkabinau bučiuoti, ji priglaudė galvelę prie mano peties ir grau-džiai pradėjo verkti. Aš stengiausi laikytis, bet netik jie tilpo, ir išdundėjome iš Vilniaus! Aš dar paklausiau, kaip toli yra Pandėlis, tai yra mano tėviškė. Vežėjas atsakė, kad yra

Philadelphia, Pa.

Tėmijant philadelphiečių veikimo sekmes, lankančius parengimus, atrodo, yra viena iš tų lietuvių kolonijų, kurioje galima veikimas tęsti pirmyn. Philadelphiaje dar gyvena gražūs skaičius senos kartos lietuvių. Gera dalis jų turi gražius palinkimus praleisti draugiškame, kultūriškame parengime. Gera dalis atsilanko su visa šeima.

Ir jeigu mūsų kuopų nariai turės pasiryžimo ir sveikata jiems tarnaus, tai neturėtų pasiduoti pasyvumui. Teisybė, metų našta sudaro galvosuką su darbais parengimuose. Mes nesame tokie vikrūs, kokie buvome prieš kelis metus. Mūsų tarpe jaunoji karta laikosi pasyvio nusistatymo ir mažai mums kuo padeda, ir tik turime tarti ačiū tiems, kurie lanko parengimus.

Philadelphiaje plati. Lietuviai negyvena arti vieni kitų. Mūsų draugų tarpe mažai kas turi mašinas ir nelengva juos pasiekti. Ver-telgų tarpe reikalui priėjus gauname paramos, ir tuos, kurie remia mus, reikalau priėjus turime paremti. Į parengimus mūsų senoji karta nelinkus važiuoti busais, ir jeigu jie negauna kas juos nuveža, tai pasi-lieka nedalyvavę.

Mūsų kuopų finansiniai reikalai pasitaisė. Ypatin-gai LDS 5-tos kuopos. Penktoje kuopoje buvo bėdų, nebuvu pinigų valdybai pamokėti. Bet dabar paklausus sekretorės d. J. Smitienės tuo reikalu, ji atsakė, kad kuopos išdas pasitaisė, trūkumai prašalinti, sustovime gerai.

Philadelphiajos lietuvių daugumoje gyvena North ir South pusėje. South dalyje yra kelios darbščios moterys, kurios vertos pagyrimo už jų gerą darbą. Nuo jų pasiryžimo, darbo daug kas priklauso. Ačiū joms.

Jau pusėtinai laikotarpis nebuvau matęs d. Tureikio. Jį susitikau pas Ramanaus-kus parengime gražiai nusiteikusį ir gražiai atrodantį.

Tureikis serga širdies liga.

Playhouse teatrą jaunametės merginos pikietuoja paskleisdamos lapelį. Lapeliuose sakoma, kad yra neteisingas įstatymas, neleidžiantis 16-kos metų merginoms teatruose dirbti po 7-nių vakare. Savo atsišaukime prašo piliečių jį pakeisti, kad jos galėtų dirbti vakarais.

Delaware upė ties Burlington Bristol su federalinės valdžios parama gilinama 40 pėdų gilumo ir 400 plotumu.

Biblijos skleidėjas Billie Graham turi savo misijas Philadelphiaje. Vienoje iš savo kalbų pasakė vieną tiesos žodį. Jisai pasakė, kad atsitikime karo Philadelphiajos miestas pavirstų griuvėsiais. Išsigelbėjimo nėra.

Bet pašalinti karo pavojų tikisi su malda.

Buvęs prezidentas Eisenhoweris virš 70 metų senumo gavo leidimą automobilių vairuoti. Jo ūkis saugomas, kad turistai negalėtų nieko paimti savo atminčiai, kada aplanko jo ūkį.

Eisenhoweris Marylando

valstijos fėruose įstatys savo gyvulius ir gal tikisi laimėti prizą.

Philadelphiajos beisbolės lošėjams šie metai nelaimingi. Sporto lošėjai sako, kad tai neatmenamas įvykis, kad tiek lošimų pralaimėtų pačiam. Levittown (netolimas Philadelphiajos) Little League peritais metais laimėjo visos šalies čempionatą. Šiais metais tikisi pasiekti tą patį, jeigu pasieks nugalėti Williamsport, Pa., tymą.

Na, ir į Philadelphiajos stadioną, vietoje Philadelphiajos žaidėjų, turi atvykti Little League.

Vasarina baigiasi, baigiasi ir vasariniai parengimai. Philadelphiaje neturi sudarę programos žiemos veikimui. Laikas pagalvoti.

Piliėtis

Avalon, N. J.

VISI KELIAI VEDA PAS BEKAMPIUS...

Kol gamta graži, viliojanti, pasiruoškite atvažiuoti sekmadienį, rugsėjo 3 dieną, išvakarėse Darbo Die-nos, užbaigti vasaros sezoną, į mūsų rezidenciją, 147 13th St., Avalon, N. J. (Tel. zone 609,967-5921).

Sąskrydis, rengtas atidarymui vasaros sezono, buvo pasėkmingas. Kviečių gyvavimo entuziasmus uždarymui sezono sąskrydį padaryti dar didesniu ir pasėkmingesniu. Tas nuo Jūsų priklaus. Mes pasitikime Jumis. Kaip Jūs nesuvilsite mūs pirmiau, taip nesu-vilsite ir dabar.

Mudu su Elzbieta jau nepajėgiame tokių pokylių su-rengti, bet gerai, kad mes turime pagalbinių. Mūsų pirmutinė ranka — A. Lip-cius ir P. Šlajus. Tik dėka tiems draugams, šis pa-rengimas įvyksta. Jiedu at-važiuavo pas mus rugpjūčio 27 d. ir sutvarkėme viską, kas liečia valgių ir gerimų. A. Lipčius pagamins 50 sa-vų lietuviškų dešrų, iškeps dvi dideles šinkas. Turėsi-me ir kalakutienos. Pagel-bėti Bekampienei pagamin-ti valgius apsiėmė Monika Pajuodienė ir Eugenija Skuodienė. Juodvi atvažiuo-ja į darbą jau trečiądienį.

Prisizadėjusių svečių tu-rime iš daugelio ir tolimų vietų. Neseniai lankėsi pas mus V. Stankus iš Floridos. Tai sugrįžęs turistai iš se-nos tėvynės. Jis man sakė, nors seniai apeidau savo namus Floridoj, bet bandy-siu būti ir pas jus pokylį, nes noriu pasidalinti ir su kitais įspūdžiais ir patyri-mais iš savo tėvynės.

J. Grybas rodys filmus iš Tarybų Lietuvos.

Dalyvaus V. Andrulis, iš Chicago.

Turėsime ir daugiau nau-jo.

Nežiūrint tūlių netikėtu-mų ir nesmagumų, džiugu pranešti, kad visas kryps-ta gerojone pusėn. Kaip patarlė sako: viskas eina kaip pašmeruota. Tik lie-ka Jums nepatingėti atva-žiuoti.

Mes Jūsų lauksime.

J. A. Bekampis

Washingtonas. — Sena-torius John L. McClellan, iš Arkansas, mano, kad gemberiai, naktiniai klubai ir laivų kompanijos per me-timus nusuka apie penkis bi-lijonus dolerių įplaukų tak-

Lietuvos vaikų laikraštis apie mūsų draugų Ventų sūnelius

Kaip žinia, neseniai apie porą mėnesių Tarybų Lie-tuvoje viešėjo Nelės ir Po-vilo Ventų sūneliai Konra-dukas ir Poviliukas. Dau-giausia laiko jie ten pralei-do vaikų stovyklose ir su-grįžo puikiai patobulinę sa-vo lietuvių kalbą. Jiedu ten buvo nuvykę su savo ma-myte.

Pasiekė mus Lietuvos vaikų laikraštis “Lietuvos Pionierius”, kuriame ran-dame gražų aprašymą apie mūsų Ventukus. Straipsnis ištisai skamba:

—O dabar? Ką dabar pa-matei? Kokie tarybiniai vaikai? — Klausiu Poviliu-ką.

—Jie labai labai geri. Kai aš atvažiuavau ir padova-nojau stovyklai badmintono raketes, jie man chorū sau-kė: “Ačiū!” O paskui leido pirmam pažaišti. Po to pa-tys ėmė nešti man dovanas. Vieni — ženkliukus, kiti — atvirutes. O viena mergaitė net nusisegė savo spalukės ženkliuką ir prisegė man. Dabar aš galiu tikrai pasa-kyti, kad knygoje buvo ra-šoma neteisybė. Stovykloje visi vaikai labai geri, man-dagūs. Aš dar niekad netu-rėjau tiek gerų draugų. Mes kartu dainuojame. Aš jau moku dainą “Vilioja mus aukšti kalneliai”.

Kaip būtų puiku, kad taip galėtų draugauti visi Tary-bų Sąjungos ir Amerikos vaikai! Kaip gražu, jeigu skambėtų mūsų dainos kar-tu!

—Stovykloje aš susidrau-gavau su daugeliu vaikų,— pasakojo toliau Polis.—Bet kelių pionierių niekada ne-užmiršiu. Tai ir Švitris, ir Aleksas, ir berniukas, pa-varde Pocius. Aš jiems pa-žadėjau parašyti, kai gri-šiu į namus. Jie man taip pat rašys.

ŽAISTI

—Konradai, o kas tau la-biausiai patiko stovykloje? — kreipiausi aš į antrąjį berniuką.

—Man? — Konra-das valandėlę žiūrėjo į mane savo didelėmis, gyvo-mis, linksmomis akimis. Paskui iš karto užbaigė: —Žaisti!

Mane truputį nustebino toks atsakymas. Juk vaikai, kur jie beaugty, kurioje ša-lyje begyventų, moka žais-ti.

—Tai kokių tu žaidimų išmokai, kurie tau labai pa-tiko? — paklausiau.

—Sūpynės! Pas mus tik dideliuose parkuose tokios sūpynės būna. Ir suktis... karusėle! Čia labai didelė sporto aikštelė. Mes net futbolą žaidėme, o paskui maudėmės baseine. Aš da-bar kiekvieną rytą mankš-tą darau. O kai ėjome į žy-gi, aš buvau žvalgas. Tikras žvalgas — su tokia kepure, šakomis apsikaisęs. Aš nie-kada taip nežaidžiau.

Tai Konradas prisiminė vieną iš žygių: Kačerginė—Lampėžiai — Kulautuva —Kačerginė. Ten abu ber-niukai buvo išvykę kartu su savo būriu.

—O keliame garlaiviu į Nidą patenkintas?

—Taip, tai buvo nuosta-bu. Mes valgėme ir miego-jome garlaivyje. O kartą iš-siprašiau miegoti su vaikais ant kranto. Naktį staiga girdžiu — ima lyti. Bet dar-điomiau buvo. Niekada aš

taip negyvenau! Mes visą laiką dainavome, žaidėme.

DARBO AMERIKA

Kai vaikai šiek tiek susi-pažino su stovykla, apsprato su drausme, susipažino su savo būriu, vyresnysis pionierių vadovas paklausė vaikus:

—Na vaikai, tai ką jūs norite veikti pas mus?

—Aš noriu būti trimiti-ninkas! — nedvejodamas atsakė Polis. — Ir budėti prie vartų noriu! — dar pridūrė jis.

O po dienos Polio jau ne-buvo galima sulaukyti: leiskite jį ir į valgyklą pa-tarnauti, ir kambarį jis su-tvarkysias, ir stovyklą pa-puošti nori. Polis nevengė jokio darbo. Noroms nenorams žiūrėdamas į jį prisi-miniau karikatūrą apie Amerikos milijonierių vai-kus, apie kuriuos šokinėja kelios auklės. Jos ir apa-una, ir pasivaikščioti išveda vaikus. Bet nedaug ten to-kių yra. Darbininkų, tar-nautojų vaikai iš mažens mokosi dirbti. Apie juos nieks nešokinėja. Todėl ir Polis jokio darbo nesibaidė. Juk jis ir suaugęs atsto-vaus tikrąjį, darbo Ameri-ką.

O kiek buvo Poliu i-džiaugsmo, kai vieną vaka-rą prieš draugovės rikiuo-tę vyresnysis pionierių va-dovas pasakbė:

—Šiandien už gerą budė-jimą ir puikų eileį stovyk-los vėliavą nuleidžia mūsų svečias Povilas Venta!

MAMA, GRĮŠKIME!

Vaikai dvi savaites gyve-no Kačerginėje, maisto dar-buotojų profsąjungos pio-nierių stovykloje. Paskui vie-ną dieną į stovyklą atvažiu-vo Polio ir Konradas mama ir pasakė, kad vežasi vai-kus pas senelę pasisvečiuo-ti.

Važiavo Polis su Konra-du gražiais Aukštaitijos ke-liais, gėrėjosi miškais, ežer-rais. Patiko jiems čia, dar-gi labai patiko. O kai prie senelės namų pamatė ežerą, net akys sublizgėjo.

—Ežeras! Ar galima žu-vauti? — šaukė vaikai.

Žinoma, vaikams žuvauti leido. Kaip gerai, kad jie pasiėmė meškeres!

—Aš per dvi valandas su-gavau dvidešimt žuvų! — džiaugėsi vėliau Konradas. Ot, gaudžiau! Tik mesk ir trauk!

Gaudė vaikai žuvis. Pas-kui apvaikščiojo laukus, miškus. Bet pionierių sto-vykla vis neiėjo iš galvos. Patiko ji vaikams. Ir jau pirmą vakarą abu ėmė pra-šyti:

—Mama, grįžkime vėl į stovyklą.

IKI PASIMATYMO!

Atėjo metas išvažiuoti. Tėvai jau ruošėsi grįžti at-gal į Ameriką. Tačiau vai-kai visiškai nenorėjo palik-ti stovyklą. Pionierių sto-vykla tapo jų antraisiais namais. Daug gerų, nuosir-džių draugų jie įsigijo čia. Atminčiai pionieriai ber-niukus apipylė dovanomis, dainomis, gėlėmis. Visa sto-vykla susirinko jų palydėti.

—Iki pasimatymo! Iki greito pasimatymo! — šau-kė pionieriai.

V. GREBLIKAS

Katania, Sicilija. — Et-na kalno vulkanas vėl pra-dėjo veikti.

Brockton, Mass.

Apie kelionę į Lietuvą

Tai ir man su antrąja lietuvių turistų grupe buvo proga apsilankyti Lietuvoje. Liepos 15 dieną iš International orlaukio, New Yorke, mes išskridome į Lietuvą. Mus palydėjo laisviečiai ir nuosirdžiai su mumis atsisveikino. Gi rugpiūčio 9 d. jie mus vėl pasitiko. Didelis jiems dėkui.

Maskvoje orlaukyje mus sutiko Lietuvos atstovas Albinas Libikas. Muitinėje mūsų dėžės (bagazų) netikrino, patikrino tik mūsų pasportus ir kitus dokumentus. Maskvoje išbuvo apie dvi paras ir daug įdomių įstaigų ir vietų matėme.

Vilniaus orlaukyje mus pasitiko P. Rotomskis, J. Stasiulionis, S. Tukas, V. Bergis, muzikantai ir merginos su gėlių puokštelėmis. Sveikino su muzika ir dainomis. Mes jautėmės džiugiai ir liūdnai.

Liepos 19 d. Vilniaus viešbutyje buvo banketas mūsų pasitikimui, kurį surengė Povilas Rotomskis, Lietuvos Kultūrinių Ryšių su Užsienio Lietuviams Draugijos pirmininkas. Išgėrėme tostą. Pakvietė ir mus tarti žodį, tai buvo labai malonus priėmimas.

Sekandį dieną, mes, vadovaujami Viktoro Bergio, apžiūrėjome Vilniaus įdomias vietas, jų tarpe Petro ir Povilo istorinę bažnyčią. Bergis yra geras Lietuvos žinovas. Istoriją aiškino istorijos profesorius J. Jurginis. Mes apsilankėme muziejuose, ligoninėse, kultūros namuose, parkuose ir kitur.

Po to, mes lankėmės Trakus, Druskininkus, Kauną, Klaipėdą, Palangą, Biliūno vardo kolūkį, plaukėme per Kuršių marias. Mes kalbėjome su prastais žmonėmis, įstaigų vedėjais, ėjome kur tik norėjome — niekas mums nekludė, niekas nesekiojo. Miestuose visur buvom gražiai viršininkų sutikti su nuosirdumu ir gėlimis. Už tai mes esame dėkingi.

Miestų gatvėse, parkuose, restoranuose ir įstaigose pirmoje vietoje į akis metasi švara.

Parkuose, prospektų aikštėse, šiligituose — visur matai tvarkingai prisodinta gėlių. Jas gražiai prižiūri moterys.

Mes niekur Lietuvoje negirdėjome ir nematėme maisto trūkumo. Valgyklose ir namuose pas giminės atrodė, kad jo yra perviršius. Miestų krautuvės yra pilnos maisto produktų.

Lietuvoje žmonės vaikščioja greitai, vyrai daugumoje be kepurėlių — vienplaukiai. Mažai matėsi plikų. Jie eidami nesidairo — kiekvienas pasitikinėti eina sava reikalais. Laikraščių ir knygų yra pilnos krautuvės. Parduoda juos ant gatvių kampų ir labai pigiai. Lietuvoje nesimato pavargėlių, nėra ubagų. Seneliai yra senelių namuose, tai yra, jų prieglaudose. Tarp jaunimo nėra muštynių, kaip tatau būdavo seniau.

Kad nors kiek atsiligyti su Lietuvos žmonėmis, kurie mums rodė tokią didelį nuosirdumą ir draugiškumą, tai mes, lietuviai turistai, iš Antrosios grupės, nutarėme atminčiai užrašyti amerikinių laikraščių. Tą pasiūlė M. Svinkūnienė ir W. Brazauskas, o Geo. Šimaitis tuojau ėmėsi darbo.

Sukėlėme \$65. Nutarėme "Laisvę" užprenumeruoti į Druskininkus, Trakus ir Biliūno vardo kolūkį, o "Vilnį" į Druskininkus ir Biliūno kolūkį. Buvo pageidaujama užrašyti ir "Liaudies Balsą", bet tam jau neturėjome pinigų. Tai gi ir mes nors mažai atsidėkojome Vilniaus, Trakų, Druskininkų ir Biliūno ūkio lietuviams už jų taip didelį nuosirdumą ir draugiškumą.

George Shimaitis

Waterbury, Conn.

PAKVIETIMAS ANT RUGSĖJO 10-TOS

Atsiprašom, kad dėl daugelio priežasčių nebuvo galima surengti pietus po medžiū pas Stanislovaičius rugpiūčio mėnesį. Buvo manyta, kad gal net reikės praleisti šiemet. Bet komisija susirūpino, nes žinojo, kad daugelis prietelių laukia tos progos su tolimais draugais susitikti, pasikalbėti ir pasilinksinti; prie to, būtinai reikia kokių kokių nors priimtinių mūsų turistams iš šios apylinkės, kurie aplankė gimtinę šalį Lietuvą su antrąja grupe.

Todėl rengiame tą pokylį rugsėjo 10-tą. Pietūs įvyks 1-mą valandą, o po pietų gausime pasiklausti draugų turistų išpūdžių iš kelionės.

Žinoma, po rugpiūčio sausros gali įvykti lietus. Jeigu taip, tai rasime pastogę nuo lietaus.

Prašome draugus pranešti iš anksto, kurie žadate pribūti, nes kitaip labai sunku supirkti maistą. Kas norite dalyvauti, prašome prisijusti atvirutė draugei M. Strižauskienei, 5 Henry St., Waterbury, Conn. Už tikieta užsimokėsite vietoje. Ne sykį teko paskutiniais, nepranešusiems ir nepirkusiems tikieta iš anksto tik "trupinius" valgyti, o tikietis kaina tokia pat — ar už pietus, ar už "trupinius." Jūs, šeimininkės, šį dalyką galite gerai suprasti, ypač kuomet viskas taip pabrango, o mes nekeitėm tikieta kainos nuo pat 1955 metų. Todėl prašome pranešti d-gei Strižauskienei.

Cia turiu padaryti pastabą, kad Strižauskienė yra mūsų, waterburiečių, plakanti širdis. Bet nuo to laiko, kai pergyveno svarbią operaciją, įėjai nebeturi jos jėgos, tos energijos, kokią turėjo anksčiau. Tačiau jį nenuleidi rankų, kiek tik gali, veikia. Mes visi kiti darome, ką galime, palengvinti jai fizinį paren-gimo darbą, bet jai pasilieka svarbus organizacinis darbas. Mes palaikom nuolatini su ja kontaktą, ir jį nenuleidi tikieta.

K. Stanislovaitienė

Philadelphia, Pa.

Papildymas

"Laisvės" Nr. 65 jau buvo aprašyta turistų pasitikimo parengimas pas Ramanaukus. Ten yra pasakyta apie aukas, bet reikia dar papildyti.

Pusę maisto aukojo A. ir B. Ramanauskai, visą duoną — L. Tilvikas, iš Eastono. Pinigais aukojo grabariai Ch. Roman \$20 ir J. Kavaliauskas \$5. Geras rėmėjas J. Navardauskas \$2. Visiems aukojusiems didelės ačiū!

J. Smitienė, Komisijos narė

Lietuvoje gamintų filmų maršrutas

Jonas Grybas

PITTSBURGH, Pa. — Rugsėjo (Sept.) 4 ir 5 dd., LDS 160 kuopos salėje, 1024 Beaver Ave., 7.30 val. vakare.

CLEVELAND, O. — Rugsėjo 6 d., LDS klube, 8-tą val. vakare.

Rugsėjo 7 d., White Eagle svetainėje, 8315 Kosciuszko Ave. Pradžia 7-tą val. vak.

DETROIT, Mich. — Rugsėjo 9 d., 7-tą val. vakare, buvusiojo Lietuvos salėje, 25th ir Vernor Highway.

GRAND RAPIDS, Mich. — Rugsėjo 10 d., 2-rą val. popiet., Lietuvos Sūnų ir Dukterų salėje, 1057 Hamilton Ave., N. W.

GARY, Ind. — Rugsėjo 11 d.

CHICAGO, Ill. — Rugsėjo 12 d., Mildos salėje, 7-tą val. vakare.

ROSELAND, Ill. — Rugsėjo 13 d., Lietuvių Kultū-

ros salėje, 7-tą val. vakare. KENOSHA, Wis. — Rugsėjo 23 ir 24 d.

ROCKFORD, Ill. — Rugsėjo 16 d., 7-tą val. vakare.

SPRINGFIELD, Ill. — Rugsėjo 17 d., Workingmen's Circle Society Hall.

BENLD, Ill. — Rugsėjo 18 d., 7-tą val. vakare, Prosperity Club, 410 E. Central St.

DENVER, Colo. — Rugsėjo 23 d.

SEATTLE, Wash. — Rugsėjo 26 d.

TACOMA, Wash. — Rugsėjo 27 d.

PORTLAND, Ore. — Rugsėjo 28 d.

SAN FRANCISCO, Cal. — Spalio (October) 1 d., 2-rą val. popiet., Finų svetainėje, Berkley.

LOS ANGELES, Cal. — Spalio 4, 5 ir 6 d.

YUCAIPA, Calif. — Spalio 7-tą d.

PHOENIX, Ariz. — Spalio 9 ir 10 dd.

Visur važiuojame trys smarkūs vyrai: Klemensas Briedis, Skaistgirio parapijos, Šluotikų kaimo; Pranas Varaška, Kruonio parapijos, Migonių kaimo; Jonas Grybas, kupiškėnas. Mes labai mėgtumėm susitikti su savais parapijonais.

Malonaus pasimatymo su visais! J. Grybas

SCRANTON, PA.

Po savo nosimi ir nemato, bet...

Kiek daug prikalbama apie mūsų amerikonišką demokratiją, kad besiklausant net saldu darosi ant širdies. Bet praktikoje pasirodo visai kas kita. Kada tenka skaityti laikraščiuose iš pietinių valstijų, kaip tenai rasistai elgiasi su juodos rasės žmonėmis, tai netik piktą darosi, bet ir šlykštų. Vienok ir mes, šiaurinių valstijų gyventojai, negalime per daug didžiulis lygybės ir laisvės, bei mūsų demokratija. Ir štai geras pavyzdys.

Mūsų apylinkėse yra gana pasiturinčių, ne visai smulkių ūkininkų, kurie vasaros darbyneio laiku samdosis darbininkų. Ir nors čia ant vietos randasi nemažai bedarbių, kurie norėtų užsidirbti pragyvenimui, bet ūkininkai samdosi iš toliau atgabentus ir pigesnius samdinius. Ir štai jau kelinta vasara, kaip kokia ten darbo agentūra, ne valdiška, atgabena iš Virginija ir kitų pietinių valstijų pigių, juodos rasės, keliaujančių (migrant) ūkio darbininkų. Na, atgabena, tai atgabena, jau nebūt taip bloga, jei, atgabėję tuos žmones apgyvendintų tinkamuose gyvenimui butuose, o čionai jų yra gana, arba kad patyt ūkininkai pasisamdę suteiktų ir žmoniskus butus. Bet kur tau! Argi juodos rasės darbininkai įsileis po savo stogą? Kad jis dirba už mažesnę mokesį, tai labai puiku.

Ir štai mūsų "demokratiškasis" skandalėlis. Rugsėjo 15 dieną koks nors agentėlis atgabeno apie 20 vyrų ir moterų ir apgyvendino buvusios, bet išdegusios, su daug kambarių, karčiamos name, kur nėra

nė vandens, nei kitokios švaros, Chinchilla kaime. Kaimelio pareigūnas kreipėsi prie valdiškos namų švaros inspektoriaus, kad priverstų tąjį agentėlį perkelti tuos žmones į atitinkamus gyvenimui butus. Bet turbūt valdiškasis inspektorius "surado", kad ta lauzynė gana gera juodiejiems žmonėms pagyventi iki atliks ūkių darbus, o tada galės grįžti iš kur atvyko.

Ir taip tie žmonės apgyvendinti tame išdegusiame lauze, kur nėra langų nei durų. Gero ūkininko kiaušidė kur kas geresnė, negu toji buvusi karčiamas. Bet tamsios spalvos žmonės, pagal baltųjų šoviniščių supratimą, gana gera. Tiesiog gaila darosi pamačius tuos žmones, kokie jie beteisiai ir suvarginti, kad net nedrįsta pažvelgti į baltą žmogų.

Tai tau ir laisvės šalis ir demokratija, apie kurią tiek daug sūkauja visokios reakcinės pelėdos.

Net ir mūsų plačiaburnis kongresmanas W. W. Scranton su kumščiu pagrasino N. Chruščiovui su savo "90.9 procentais norinčių kariauti už vakarinį Berlyną ir laisvąjį Vakarų pasaulį", bet po pačia savo nosimi nemato, kokia čia toji laisvė ir demokratija, ypatinai juodos spalvos žmonės. O viskas, ko jam reikia, tik per langą dirselėti, betgi nemato, bet klike apie kokią ten tironiją ir vergovę už tūkstančių mylių, ko jis nėra matęs nei žino.

Tiesiog šlykštų darosi tai matant, kaip ir rytinėse valstijose yra traktuojami ypač atvežti ūkio darbams iš pietinių valstijų.

Apžvalgininkas

BINGHAMTON, N. Y.

SVARBUS LDS 6 KP. SUSIRINKIMAS

LDS 6 kuopos susirinkimas įvyks pirmadienį, rugsėjo (Sept.) 11 d., visiems žinomose vietoje (buvusioje A. Klimo studijoje), 315 Clinton St. Pradžia 7 val. vakare. Prašome visus LDS 6 kuopos narius dalyvauti.

Leistina manyti, kad šis susirinkimas bus skaitlingas dalyviais. Todėl, kad narių tarpe jau yra kilusi mintis, kad netolimoje ateityje būtų suruosta kokio nors pobūdžio pasilinksminimo vakaras. Pageindaujamas Lietuvos filmų rody-mo vakaras. Kad patenkinti LDS 6 kuopos narių ir plačios vietinės publikos pageidavimą, tai šiame LDS 6 kuopos susirinkime turėtų susidaryti veikli komisija ir pradėti pasiruošimo darbą. Lauksime skaitlingo susirinkimo.

LDS 6 kp. fin. sekr. Ona Wellus

ŠIRDINGA PADĖKA

Sugrįžus su antrąja lietuvių turistų grupe iš Tarybų Lietuvos, porai dienų pasilikau pas draugus V. ir B. Keršulius, Brooklyn. Mat, Jonas Grybas buvo draugų Keršulių įpareigotas parvežti mane iš SAS lėktuvų stoties pas juos poilsui, o man toks malonus poilsis buvo labai reikalingas.

Draugai Keršuliai mane maloniai, draugiškai priėmė ir nesigailėjo savo laiko praleisti su manim. Ypatinai Bronytė kreipė daug dėmesio ir gelbėjo man atsipalaiduoti nuo šalčio, kuris buvo stipriai mane pasigavęs. Dėkui už didelį širdingumą. Keršulių gražiame sode, 292 Lincoln Ave., tarp medžių ir žydinčių įvairių gėlių, buvo malonu ir jauku pabaigti savo vakaciją. Turėjau progą susipažinti su Keršulių artimais draugais Julium ir Marijona Kalvačiais, kurie buvo pasikvietę mus pietums. Jie mus gražiai priėmė, pavaišino skaniais valgiais ir gėrimais. Širdingas dėkui jums, gerieji draugai.

Turėjau progą dalyvauti Aido choro suruoštos iš Tarybų Lietuvos grįžusiems sutiktuvėse. Priėmimas iš tikro buvo puikus ir širdingas, o svečių buvo kupina "Laisvės" salė. Susitikau su daugeliu iš seniau pažįstamų draugų ir draugių ir susiejau į pažintį su daugeliu naujų draugų. Po būvis buvo jausmas ir malonus, kuris pasiliks ilgoje atmintyje.

Rugpiūčio 13 dieną Bronė Keršulienė pagamino skanius pusryčius. Skaniai pasivalgius ruošiausi grįžti į namus, Keršuliai ir Jonas Grybas palydėjo iki busų stoties, kur maloniai, širdingai atsisveikinę jie grįžo atgal, o aš į namus, kur mane laukė. Reiškiau jums, draugai, širdingiausią padėką už tokią jūsų malonų priėmimą ir draugišką pobūvį.

Prieš kelias dienas čia Binghamtone pas D. U. Šimoliūnienę leido vakacijas jos artimi draugai Liepai iš Brooklyn. Buvo užėję ir pas mane. Buvo labai malonu susitikti su Liepomis, suėiti į pažintį ir maloniai pasikalbėti. Trumpai papasakojau jiems, ką mačiau ir patyriau lankdamasi Tarybų Lietuvoje.

Rugpiūčio 18 d. Jono ir

Marijonos Kazlauskų gražioje stuboje Marijona Kazlauskienė ir Paulina Jasilionienė buvo suruošusios man sutikimo pobūvį. Buvo sukvietas skaitlingas būrelis draugų ir draugių. Prie skaniai pagamintų vaišių buvo ir draugiškų pasikalbėjimų įvairiais klausimais. Na, aš irgi pasakojau įgytus savo patyrimus besilankant Tarybų Lietuvoje. Man buvo svarbu papasakoti draugams, kaip visas žmonių gyvenimas kyla; plačiai išvystyta pramonė, pristatyta ir baigiama statyti daug naujų fabričių, gyvenimui naujų, gražių pastatų kaip miestuose, taip ir kolūkiuose. Valstybė aprūpina piliečius darbais pagal jų išsilavinimą. Darbininkų višur trūksta, bedarbių ten

nėra. Susirinkę draugai atidžiai klausėsi mano pasakojimo. Taip vakaras praėjo draugiškai, maloniai, gražioje nuotaikoje.

Reiškiu širdingą padėką P. Jasilionienei ir M. ir J. Kazlauskams už suruošimą šio pobūvio ir visiems dalyviams už atsilankymą ir pasiklausymą mano pasakojimo iš Tarybų Lietuvos.

Onytė Wellus

Hartford, Conn.

Susirgo L. Butkevičienė (Mankus). Randasi Hartford Hospital, ant 5 aukšto, Room 552.

Ji daug metų aktyviai veikia Laisvės chore ir kitose organizacijose. Ji yra ilgametė "Laisvės" skaitytoja ir rėmėja.

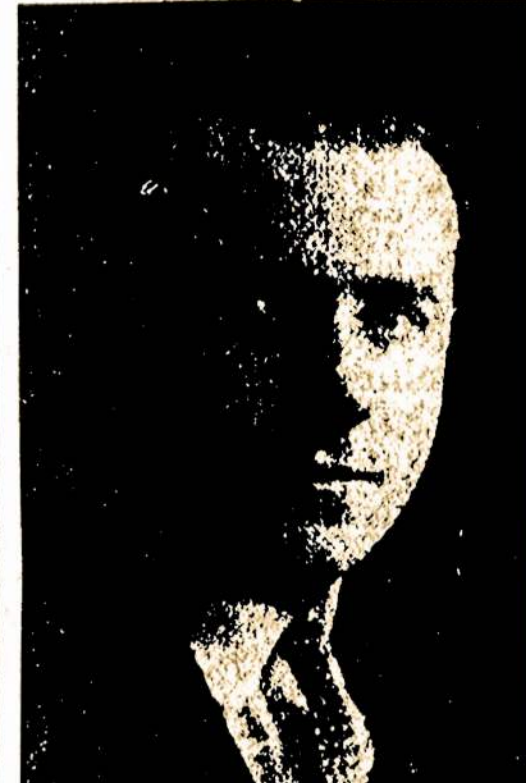
Visi draugai ir draugės linki jai greičiau pasveikti. Rep.

Worcester, Mass.

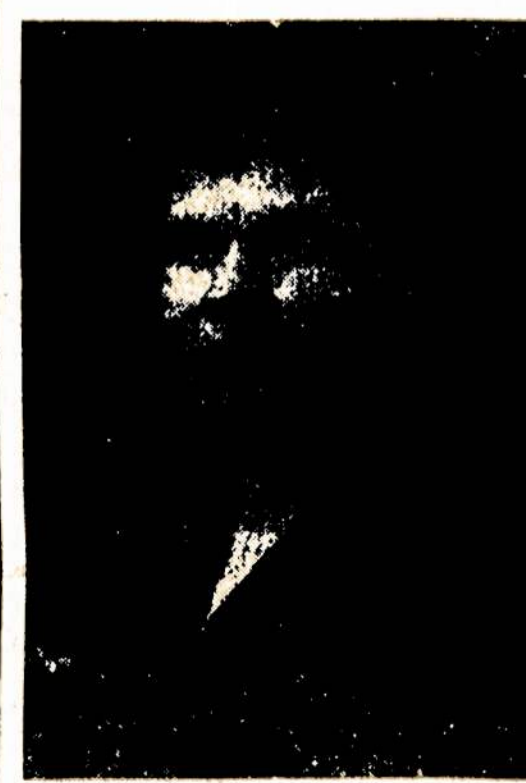
Spaudos Paramai Didysis

PIKNIKAS

Bus Olympia Parke

Jonas Sabaliauskas

Ona Dirvelienė

Ivyks Sekmadienį

Rugsėjo 17 September

Gražią Dainų Programą Atliks

Ona Dirvelienė su J. Sabaliausku

Duetui akompanuos Jonas Dirvelis

BROOKLYNO AIDO CHORO MERGINŲ KVARTETAS

Vadovaujamas Mildred Stensler

Tikimės turėti svečių iš Kalifornijos

Brockton, Mass.

METINIS DVIEJŲ DIENŲ

PIKNIKAS

Ivyks Sekmadienį ir Pirmadienį

Rugsėjo 3 ir 4 September

Labor Dienos Proga

Ramova Parke

CLAREMONT AVE., MONTELLO, MASS.

Šį pikniką rengia Montello Vyrų Dailės Grupė ir Lietuvių Tautiško Namų Draugovė.

Prasidės 1 valandą dieną ir tęsis iki vėlumos.

BUS GERAS ORKESTRAS ŠOKIAMS

Šauni dainų programa, kurią atliks

Montello Vyrų Dailės Grupė, vad. Al. Potsus

Prašome visus, vietinius ir iš apylinkės, atsilankyti. Bus namie gamintų valgių, šaltų ir šiltų gėrimų. Čia pasimatysite su iš Lietuvos sugrįžusiais turistais.

Rengimo Komisija

5 p.-Laisvė (Liberty)—Penkt., rugsėjo (Sept.) 1, 1961

CHICAGO, ILL.

Apie puikiai pavykusį
"Vilnius" pikniką

Oro pranešėjai buvo nu-
gąsdinę, kad sekmadienį,
rugpjūčio 27 d., bus lietin-
gas ir nepalankus oras pik-
nikams. Bet buvo kaip tik
priešingai. Oras buvo puik-
us, diena graži ir tempe-
ratūra siekė 94 laipsnius
šilumos.

Svečių į šį pikniką buvo
atsilankę labai daug. Ne-
perdėsiu pasakiusi, kad net
nesitikėjome tiek daug tu-
rėti svečių. Čia nebandysiu
jų minėti, nes ne visų pa-
vardes teko sužymėti, o vie-
nus minėti, kitų ne, būtų
netaktiška. Tiek pažymėsiu,
kad Detroitas, Clevelandas,
Grand Rapids, Milwaukee,
Rockfordas, Kenosha ir eilę
kitų miestų buvo masiniai
atstovai.

Programa buvo puiki, vi-
si keturi chorai puikiai dai-
navo. Pas visus choristus
matėsi daug gražaus ūpo ir
naujos energijos, kas rodo,
kad mūsų chorų augimas
užtikrintas.

Programos vedėjas S. J.
Jokubka, apart chorų, dar
pakvietė keletą kalbėtojų.
Pirmausia kalbėjo tik ką
grįžęs iš kelionės po Tarybų
Lietuvą S. Straukas. Jis
kalbėjo trumpai. Kalbėto-
jas džiaugėsi, kad gavo pro-
gą atlankyti gimtinę kraš-
tą, jame likusius brolius ir
kitus artimuosius.

Antra kalbėtoja buvo mū-
sų visų mylima dainininkė-
chorvedė Estelle Bogden.
Jai sekėsi puikiai dainuoti,
bet ir kalbėti ji moka. Ji
kalbėjo lietuviškai, ir jos
kalba buvo gryna, graži,
žodžiai aiškūs. Ji pažymė-
jo, kad jai jau yra tekę at-
lankyti daug Europos, Azi-
jos ir kitų žemynų šalis, bet
pirmą kartą ji lankėsi savo
tėvelio gimtinėje, Tarybų
Lietuvoje. Ji visko mačiusi
lankydamosi Italijoje, Is-
panijoje ir kitur. Ten skur-
das ir vargas darbo žmonių
šeimose matėsi baisūs. Bet
Tarybų Lietuvoje ji tokio
skurdo nemačiusi. Ten me-
nas, kultūra ir abelnai
mokslas ant aukštų pamatų
stovi. Žmonės gyvena vi-
dutiniskai, o kas svarbu, tai
kasdien jų gyvenimas gerė-
ja, o jaunimas siekiasi
aukštojo mokslo. Anot jos,
kur mokslas ir kultūra sto-
vi ant aukštų pamatų, ten
ir laimingesnio gyvenimo
galima tikėtis.

Užbaigdamas, kalbėtoja
pažymėjo, kad ji tikisi 1965
metais vėl vykti į Tarybų
Lietuvą ir tada ji jau galės
daugiau žinių suteikti, nes
galės daryti palyginimus iš
to, ką ji matė dabar ir kiek
bus padaryta pažangos už
ketverių metų.

Estellė sakė, kad jai te-
ko dainuoti Lietuvoje ir
girdėti dainuojant tenyč-
čius talentus. Tas ją tikrai
maloniai nuteikė.

Jai baigus kalbėti, visi
dalyviai griausmingai pa-
lydėjo ją aplovismentais.

Trečias kalbėtojas buvo
A. Taraška. Jis atvyko iš
Kalifornijos ir dalyvavo su
žmona ir dukters šeima
piknike. Taraška yra dirbęs
"Vilnius" redakcijoje. To-
dėl daugelis jį dar atsimė-
na. Jis savo kalboje kvietė
dar glaudžiau veikti pažan-
gos labui ir stenėtis išlai-
kyti dienraštį "Vilnį" kuo
ilgiausiai, kad jis neštų ap-
švieta darbo liaudžiai čia
Amerikoje ir painformuotų
Lietuvos žmones apie mūsų
kultūrinę veiklą.

Kalbos buvo puikios ir
pamokinančios. Svarbiau-
sia, raginta daryti viską,

kad išlaikius pasaulyje pa-
stovią taiką.

Visi piknikautojai atro-
dė patenkinti savo dalyva-
vimu. Vaisių niekam ne-
trūko.

Mirė Justas Jankevičius

Ilgametis "Vilnius" skai-
tytojas, pažangios minties
draugas, ilgos ir sunkios li-
gos išvargintas, mirė rug-
pjūčio 27 d. Justas Janke-
vičius, sulaukęs gilios se-
natvės.

Paliko liūdesyje žmoną
Oną, tris dukras ir jų šei-
mą. Jo žmona Ona per
daugelį metų priklausė
Amerikos Lietuvių Moterų
Kultūros klubui.

Velionis palaidotas rug-
pjūčio 30 d., Lietuvių tau-
tinės kapinėse. *Vilnietis*

Haverhill, Mass.

Rugpjūčio 10 d. mirė
Mrs. Lucy Saulėnienė (Za-
leckaitė), sulaukus 70 me-
tų. Ilgai sirgo, buvo nu-
vežta į Hale ligonbutį, ten
ir mirė.

Paliko dukterį Mrs. Ma-
deline Cosic, jos vyrą, du
anūkus. Paliko ir daugia-
giminių ir draugų.

Čia išgyveno apie 55
metus. Skaitė "Laisvę" per
daugelį metų.

Palaidota rugpjūčio 12 d.
iš G. T. Pittocchello šer-
meninės Lietuvių tautiškos
kapinės, Bradford, Mass.

Liepos 11 d. mirė Juozas
Riek (Radzevičius), 49 me-
tų amžiaus. Gimė ir augo
Haverhillj. Mokslą užbai-
gė Columbia universitete,
New Yorke. Ten gavo dar-
bą prie mėsos išdirbystės.
Paliko žmoną Violetą, tė-
vą Baltrų Haverhillj, se-
serį Mrs. Lena E. Mahoney
Brighton, Mass. Paliko ir
daugiau giminių.

Rugpjūčio 23 d. mirė Mrs.
Karolina Baudukas (Bin-
gel), 75 metų. Čia išgyveno
60 metų. Paliko tris sūnus,
Juozą, Mykolą ir Antaną.
Visi čia gyvena. Taipgi
paliko du anūkus ir aštu-
nis proanūkus.

Palaidota rugpjūčio 26 d.,
su bažnytinėmis apeigomis,
St. Patrick's kapinėse.

Reiškiu likusiems užuo-
jautą, o mirusiems—ramy-
bę. *Darbininkė*

Ar išvengs UAW unija streiko

Detroitas. — Rugpjūčio
31 dieną pasibaigė United
Auto Workers unijos kon-
traktas su automobilių ga-
minimo kompanijomis.
Nors darbininkų unija jau
prieš du mėnesius įteikė
kompanijoms sąlygas, bet
kontraktą trejiems metams
pasirašė tik American Mo-
tors Corp., kurios fabrikuo-
se dirba tik apie 25,000 dar-
bininkų.

General Motors, Ford ir
Chrysler kompanijos, kurių
fabrikuose dirba apie 500,
000 darbininkų, dar kon-
trakto nepasirašė. Jų savi-
ninkai ir unija susitarė de-
rybas dar pratęsti šešias
dienes.

MOKO DIVERSANTUS DĖL L. AMERIKOS

Fort Gulerik, Panamos
kanalas. — Čionai yra mo-
komi "partizanai" (diver-
santai) veikimui Lotynų
Amerikoje. Mokomieji di-
versantai yra iš keturioli-
kos šalių, jų tarpe daugia-
usiai Kubos pabėgėlių.

Smagu buvo matyti Lietuvos filmus

Rugpjūčio 26 d., Liet. Kul-
tūriniam Centre, Ozone
Park, N. Y., Jonas Grybas
rodė kelis Lietuvoje gamin-
tus filmus. Visi šie filmai
neseniai gauti, tai dar nie-
kur nebuvo rodyti.

Smagu buvo matyti fil-
muose tikrasis Lietuvos
žmonių gyvenimas: kaip
Lietuvos filmininkai fil-
muoja įvairias vietas,
kaip Lietuvos dailininkai
atvaizduoja liaudies gyve-
nimą, kaip didžioji Kauno
elektrinė statoma ir Kauno
jūra atsiveria. Žiūri-ji tuos
gražius paveikslus, klausai
aiškinimus ir vis norisi
daugiau jų matyti ir girdė-
ti.

Priedu J. Grybas parodė
Chicagoje nufilmuotas Le-
ono Pruseikos laidotuves.

Dabar J. Grybas su savo
pagalbininkais K. Briedžiu
ir P. Varaška ruošiasi il-
gam filmų rodymo maršrū-
tui. Šį sekmadienį jie išvyk-
sta į Avalon, N. J. Pas Be-
kampius bus parodyti keli
filmai. Iš Avalon jie pa-
trauks Pittsburgho link ir
tolyn į pietvakarius ir Va-
karus. Kelionėje jiems teks
išbūti pusantros mėnesio.

Linkiu jiems gražiausios
kelionės ir geriausių sėk-
mių. *Rep.*

LLD kuopų atstovų antrasis pasitarimas

LLD kuopų atstovų pasi-
tarimas įvyko rugpjūčio 24,
Laisvės salėje. Dalyvavo
keturių kuopų atstovai.

Jie, apsparsė bendrų pa-
rengimų reikala, vienbalsiai
užgyrė bendrinimą parengi-
mų. Susitarė filmus rodyti
bendrui, visuomeninių rei-
kalų paramai, parengimus,
skubius - pripuolamus suė-
jimams - turistų išleistuves,
sūtikuves, ir kitas tos ka-
tegorijos sūtikuves—ruoš-
ti bendrai.

Bendra parengimų komi-
sija susidės po vieną atsto-
vą kiekvienos kuopos, o po
du atstovus tų kuopų, ku-
rios turi virš 25 narius.

Ieigos parengimų, kuopų
reikalams rengimų, susitarta
skirti sulyg kuopoje narių
skaičiaus — proporciškai.

Užgirta, kad parengimų
komisija gali laikyti savo
ižde \$100, o perviršį ieigų
skirti į kuopų iždą.

Trečiaji atstovų pasitari-
mą susitarta laikyti rugsė-
jo mėnesio gale. Visos ku-
pos teiks atsiųstą reikiamą
skaičių atstovų. Susi-
rinkimas iš kuopų atstovų
sudarys parengimų komi-
sijos valdybą ir kitoms
veiksmams darbuotojus.

Laikinasis sekretorius

Ivyko pakaitos Alžyro valdžioje

Tunisas. — Ivyko pama-
tinės pakaitos Alžyro Liau-
dies vyriausybėje. Buvusį
premjerą Ferhatą Abbsa
pakeitė Youssef Ben Khed-
da, 41 metų amžiaus,
Alžyro Liaudies vyriausy-
bės buvęs premjeras dėjo
vilties susitarti su Francū-
zija, o todėl, vėlesniu laiku,
sumazėjo liaudies kovą už
šalies laisvę.

Naujasis premjeras netu-
ri vilties geruoju išgauti iš
Francūzijos ir jos Vakarų
talininkų Alžyrui laisvę.
Jis mano, kad ją galima tik
iškovoti. Numatoma, kad
dabar Alžyro liaudis, pa-
aštrins kovą už savo laisvę.

W. ir B. Keršuliai grįžo iš Binghamtono

Pirmadienį draugai Wal-
teris ir Bronė Keršuliai
grįžo iš Binghamtono, kur
jie praleido kelias dienas.
Buvo apsistoję pas d. Ker-
šulienės sesutę Viktoriją
Miller.

Binghamtone jie aplankė
daugelį savo pažįstamų.
Taipgi aplankė ir ligoninė-
je esančią J. Navalinskienę,
"Laisvės" nuolatinę kores-
pondentę. Sako, jai buvo
daryta operacija. Bet da-
bar ji gražiai sveiksta ir
ruošiasi į namus vykti. Lin-
kime jai greit pasveikti ir
vėl "Laisvei" rašinėti.

Keršuliai atstogą pra-
dėjo Binghamtone, dabar
tęsia jas savo namuose. Su
jais kelioms dienoms čia at-
vyko ir Keršulienės sesutė
Viktorija. Ji žada grįžti
prie savo užsiėmimo rugsė-
jo 1 d.

J. G.

Pakeistas Aido choro autobuso išėjimo laikas

Aido choro piknikas
bus didelis

Rašydamas apie kelionę
autobusu į Aido choro pik-
niką pereitame "L." nume-
ryje atžymėjau, kad auto-
buses išeis nuo Lituanica
Skvero 12 val., o nuo Ja-
maica Ave. ir 85 St. 12:30 v.

Dabar sužinojau, kad su
autobusų kompanija pada-
ryta sutartis nusako, kad
autobusas išeis nuo Litua-
nica Skvero 12:30, o nuo Ja-
maica Ave. ir 85th Street
(prie Forest Parkway sto-
ties) 1 val. popiet.

Visi tie, kurie ruošiatės
būsi vykti į Aido choro
pikniką, prašomi iš anksto
užsiregistruoti pas aidie-
čius.

Piknikas, kaip žinia,
įvyks sekmadienį, rugsėjo
10, Kasmocių tės sode,
Great Neck, N. Y. Tikima-
si skaitlingos publikos. Ai-
diečiai kviečia visus ir visas
piknike dalyvauti.

V. Kazlauskas

SUSIŽEIDĖ

Edwardas Karpavičius
darbe susižeidė koją. Nuvy-
ko į ligoninę Hackensack,
N. J. Tikisi, jog nesveika-
ta bus pašalinta iki tokio
laipsnio, kad gale šios sa-
vaitės galėtų grįžti namo. O
tuo tarpu su jo sūnumi pa-
būti ir namus prižiūrėti
nuvyko jo motina, brookly-
nietė K. Karpavičienė.

Žodžiai ir pagalba Lotynų Amerikai

Washingtonas. — JAV
iždo sekretorius Dillonas
labai nepasitenkęs, kad
Kongresas atsisakė užgirti
prezidento Kenedžio reika-
lavimą daugiau pinigų mili-
tarizmui ir užsienio valsty-
bių pagalbai.

Dillonas sako, kad jis
Punta del Este konferen-
cijoje pateikė planą įdėti
Lotynų Amerikos šalis 20
bilijonų dolerių per 10 me-
tų, kurių didesnę pusę su-
kels Jungtinės Valstijos.

Tada Kubos delegacijos
pirmininkas E. Guevara sa-
kė, kad tai tik žodžiai. Da-
bar Dillonas sako: ieigu
Kongresas neduos pinigų,
tai Guevaros bus teisybė.

Chicago. — Šeši buvę po-
licininkai nuteisti nuo me-
tų iki penkerių į kalėjimą.
Juos sugavo priklausant
vagių gaujoje.

Mirė seniausia filmų aktorė

Sulaukus 98 metų am-
žiaus mirė filmų aktorė
Adeline DeWalt-Reynolds.
Jos gyvenimas buvo įdo-
mus.

Mrs. Reynolds neįkūnijo
savo ambicijos tapti judžių
aktore iki ji sulaukė 78 me-
tų. Ji pirmąjį kontraktą, su
Metro - Goldwyn - Meyers,
pasirašė 1940 metais, už
\$500 savaitėje, vaidinti fil-
me "Come, Live With Me".
Vėliau ji vaidino daugiau
negu dvidešimtyje filmų.
Būdama 90 metų paskutinį
kartą vaidino "Free In-
dian" viršininko našlės ro-
lėje.

Ji gimė 1862 metais, far-
moje, arti Vinton, Iowa, di-
deleje šeimoje. Kuomet ji
buvo 5 metų mergaitė ir
pareiškė norą būti aktore,
jos tėvas pradėjo skandaly-
ti.

Jis, būdamas didelis reli-
ginis fanatikas, sakė, kad
Biblijoje ir pilgrimų religi-
joje yra užtektinai mokslo
bile merginai. Nepaisant,
kad Adeline geidė eiti kole-
gijon, — ji mokslinosi tik
pati per save iš knygų, ku-
rias ji gaudavo iš savo
draugės mokytojos.

Po apsilankymo Los An-
geles, kur jos giminės už-
draudė vaidinti scenoje, ji
sugrįžo į Iową. Ten ji susi-
tuokė su Frank Reynolds ir
susilaukė 4 vaikų.

Kuomet šeima nusikraus-
tė Bostoną, ji įstojo kal-
bos konservatorijon. Vėliau
ji gavo pasiūlymą nuo Sir
Henry Irving, aktoriaus,
gastroliuoti su jo kompani-
ja. Ji tada buvo 30 metų.
Pasiūlyma atmetė, nenorė-
dama palikti vaikus be mo-
tinios priežiūros.

1905 metais mirė jos vy-
ras. Ji pradėjo ieškoti dar-
bo, bet jai visur buvo sako-
ma — jau esi per sena dar-
bui, nes ji buvo jau 43 m.
Įdūkusi, ji išplėšė "gimimai-
ri mirtys" įrašus iš šeimos
Biblijos, sakydama, — ne-
būsiu šio laiko verkšlenimo
vergė.

Ji buvo taip subankrūta-
vusi, kad pardavė pagalves
nusiurkimui maisto. Maiti-
nos tik pupelėmis. Paga-
liau nusprendė: ieigu jau
manęs niekas nesamdo, aš
patį dirbsiu.

Pokelių stenografijos lek-
cijų, gautų laisvais, ji nusi-
kraustė į San Francisco ir
atidarė sekretorystės mo-
kyklą. Jos ofisą žemės dre-
bėjimas ir ugnis sunaikino.

Mrs. Reynolds vėl įsteigė
mokyklą ir jai sekėsi. 1914
metais vienas sūnus mirė.
Kitas 1917 m. išėjo kariau-
ti ir tapo fotografu. Dukra
Mary tapo aktore. Lelak
įstojo kolegijon kartu su
motina. 1930 m., kuomet
Reynolds jau buvo 68 metų,
ji gavo diplomą iš Calif
universiteto Berkelyje. Ji
mokėsi francūziškai, bet
liuoslaikiu studijavo ir dra-
mą.

J. N.

VIKTORIJA BALKUS DAR LIGONINĖJE

Viktorija Balkus vis dar
randasi Coney Island ligo-
ninėje, Ocean Parkway, ant
šešto aukšto, kambario Nr.
15. Ji labai pasilgus draugų
ir draugių. Daktarai mano,
kad dar bus kelias savai-
tes ligoninėje. Kas galite,
aplankykite. Linkiu draugei
greitai pasveikti.

J. Kalvaitis

New Delhi. — Indijos
premjerą Nehru vyks į
Maskvą.

Mano patyrimai aplankius Tarybų Lietuvą

Aš irgi noriu pasidalinti
mintimis po apsilankymo
Lietuvoje. Kur tik mes lan-
kėmės, visur mus pasitiko
kaip didžiausius svečius:
jaunos mergaitės, apsiren-
gę tautiškais rūbais, įteikė
mums gėlių puokštes. Pasi-
tiko vyriausybės ir įstaigų
vadai.

Kada mes iš Maskvos at-
vykome į Vilnių, mus pasi-
tiko profesorius Juozas Jur-
ginis ir mergaitės su gėlė-
mis. Aš nežinau, kaip kiti
jautėsi, bet aš, atsistojęs
ant Lietuvos žemės, džiau-
giausi liaudies iškovota
laisve, bet patsai nēgalėjau
nei kalbėti, tik ašaras brau-
kiau. Galvojau: kas gi mes,
kad Lietuvos žmonės mus
taip pasitinka, kaip di-
džiausius svečius?

Aš neminėsiu miestų ir
kolūkių, kur mes buvome,
nes jau kiti tai rašė, ypač
plačiai aprašė J. Miliaus-
kas, o aš kartu dalyvavau,
tai būtų tik tōs pačios min-
ties kartojimas.

Kaune buvome penkias
dienes. Mano brolis, sesuo
ir kiti giminės atvyko į
Kauną. Prieš 54 metus aš
brolių ir seserį palikau tik
kūdikiais. Susirinko ir kiti
giminės. Buvo didelis
džiaugsmas ir daug kalbų.

Vilniuje apžiūrėjome is-
torines ir kitas svarbias
vietas. Povilas Rotomskis
man ir Miliauskui dar paro-
dė iš savo gėlyną. Lietuvos
prezidentas Justas Paleckis
kelis kartus buvo su turis-
tais susitikęs ir nuoširdžiai
kalbėjosi.

Mums išvykstant iš Liē-
tuvos suruošė banketą, ku-
riame dalyvavo J. Paleckis,
P. Rotomskis, J. Jurginis,
Zinkevičius ir dar keli kiti
Lietuvos liaudies vadai. Jie
yra draugiški, be jokio pa-
sipūtimo, kalbasi, kaip pa-
prasti žmonės.

Po Lietuvą važinėjant
daugiausiai kartu keliavo
profesorius Juozas Jurgi-
nis, kuris aiškino miestų ir
vietovių istoriją. Sutkus ir
Stasiulionis rūpinosi vieš-
bučiais, valgiais, mūsų trans-
portacija. Turiu jiems šir-
dingą padėką už draugiš-
kumą, informaciją ir jų
rūpesčius! Esu pasitenki-
nęs ir džiaugiuosi, kad
man teko proga pamatyti
laisvą tarybinę Lietuvą.

J. Kairys

Help Wanted Female

MERGINOS. 18 iki 25. Uždarbis
iki \$100 į savaitę. Vakarinis dar-
bas nuo 8 val. vak. iki 2 val. ryto
kaipo šokėjos. Patyrimas nereika-
lingas. Kreipkitės asmeniškai tarp
6 ir 7 val. vak. kiekvieną vakarą,
bet ne pirmadieniais. **BLUE BIRD
BALLROOM**, 888 Broad St., New-
ark, N. J.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Šių metų rugsėjo 4 d. sukanka dveji metai, kai
mirė mano mylimas gyvenimo draugas ir tėvas

Jonas Usavičius

palikdamas mus liūdesyje.

*Petronė Usavičienė, dukterė Aldyga, žentas Bechis
ir du anūkai — Kenneth ir Dennis.*

DORCHESTER, MASS.

Kas tai leido plytą nuo
kelinto aukšto, pataikė į
galvą praeinančiam—Ro-
man Rojas, 43 metų am-
žiaus, kuris už dvidešim-
minučių po to ir mirė. Ta-
tai įvyko rytinėje Manhat-
tano dalyje. Manoma, kad
buvo taikomas smūgis poli-
cininkui.

Wagneris ir kiti miesto
viršininkai planuoja pirkti
apie 30 mašinų sniego tir-
pymui. Sakoma, kad jų pa-
galba būtų galima greitai
nuvalyti gatves.

GERA NAUJIENA

Iš netyčių susipažinau su lietuviu
biznieriū John Blazevičium. Besi-
kalbant paaiškėjo, kad jis daro nau-
jus šaldytuvus ir taiso senus, taipgi
taiso ir skalbiamas mašinas. Bla-
zevičius yra labai malonus ir nuo-
sirdus žmogus. Reikalai esant kreip-
kitės.

JOHN BLAZEVIČIUS
87-71—97th St., Woodhaven, N. Y.
Telefonas VI. 7-3195

PRANEŠIMAI

BROOKLYN, N. Y.
LDS 1-os kuopos susirinkimas
įvyks antradienį, rugsėjo 5 d., 7:30
val. vakare, "Laisvės" salėje, 102-
02 Liberty Ave., Ozone Parke. Vi-
si nariai kviečiami dalyvauti. Ku-
rių duoklės neužmokėtos, malonė-
kite ateiti ir užsimokėti. Valdyba

PHILADELPHIA, PA.

LLD 10 kuopos susirinkimas
įvyks Rugsėjo-September 8 dieną,
svetainėje 1150 N. 4th St., 7:30 val.
vakare. Bus išduotas raportas iš
įvykusio pokylio pas Ramanaukus,
ir bus svarstomi nauji sumanymai
rudeninės kultūrinės veiklos srityje.
Pakalbinkite naujų žmonių įsirašyti
į kuopą. Valdyba (69-70)

SO. BOSTON, MASS.

A. L. P. Klubas mėnesinis susirinkimas
nukeltas į antrą sekmadienį,
Rugsėjo-September 10 dieną. Po
vasarinės pertraukos šis bus pir-
mas susirinkimas. Visi nariai kvie-
čiami dalyvauti, nes turime svarbių
reikalų atlikti. Valdyba (69-70)

SO. BOSTON, MASS.

ALDLD vietinės kuopos susirinkimas
įvyks ketvirtadienį, Rugsėjo-
September 7 d., 8 val. vakare, L. A.
P. klubo svetainėje, 318 W. Broad-
way.

Visus narius prašome dalyvauti,
nes bus nominuojami kandidatai į
centro valdybą. Tauri susirinkite ir
atlikite savo pareigą kaip Drau-
gių nariai.

Taipgi bus ir LDS 62 kuopos su-
sirinkimas, būkite susirinkime ir už-
simokėkite duokles. Valdyba (69-70)

OZONE PARK, N. Y.

LDS 13 kuopos susirinkimas
įvyks trečiadienį, Rugsėjo-Septem-
ber 6 d., 7:30 val. vakare, 102-02
Liberty Ave., Ozone Parke. Visus
narius kviečiame dalyvauti. Kurį
duoklės nemokėtos, atleikite ir už-
simokėkite. Protokolų sekretorius (69-70)

WORCESTER, MASS.

Trijų Dienų "Field Day"

Lietuvos Štūnų ir Dukterų
Draugijos Moterų Komitetas
rengia "Field Day" Labor
Day šventės progą, Rugsėjo-
September 2, 3 ir 4 dienomis,
Olympia Parke.

Rengėjos kiekvienai dienai
turi prirengusias skirtingas
vašes ir programas. Kiekvie-
ną dieną atsilankiusieji turės
progos gauti suvenyrų. Yra
paskirta 13 dovanų, kurios
bus išduotos pirmadienį, rug-
sėjo 4-tą.